

Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Lleoliad:
Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd

Dyddiad:
Dydd Iau, 23 Mai 2013

Amser:
09:30

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Alun Davidson
Clerc y Pwyllgor
029 2089 8639
Pwyllgorac@cymru.gov.uk

Agenda

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau a dirprwyon

2. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – tystiolaeth gan Community Energy Scotland (09.30 – 10.15) (Tudalennau 1 – 3)

Jennifer Ramsay, Swyddog Datblygu

Egwyl 10.15 – 10.30

3. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – tystiolaeth gan Cyfoeth Naturiol Cymru (10.30 – 11.30) (Tudalennau 4 – 46)

Ceri Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Gwybodaeth, Strategaeth a Chynllunio
Natalie Hall, Rheolwr Strategaeth
Dr Sarah Wood, Cyngor ynni ac isadeiledd mawr

4. Papurau i'w nodi (Tudalennau 47 – 53)

Cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 25 Ebrill, 1 Mai a 9 Mai

4a. Ymchwiliad i rywogaethau goresgynnol estron – Papur gan Cyswllt Amgylchedd Cymru (Tudalennau 54 – 58)

E&S(4)-16-14 papur 1

Eitem 2

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Y Sefyllfa Ddiweddaraf mewn perthynas ag Ymatebion i argymhellion unigol

Argymhelliad 1. Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu Bwrdd Cyflawni Ynni Adnewyddadwy i weithredu fel corff cydgysylltu gyda chynrychiolwyr o'r llywodraeth, datblygwyr a rheoleiddwyr.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae cyngor yn cael ei baratoi ar gyfer Gweinidogion ac mae disgwyl y bydd cyhoeddiad yn cael ei wneud cyn diwedd mis Ebrill.

Argymhelliad 2. Mae angen i Lywodraeth Cymru weithio'n agos gyda'r holl randdeiliaid i ryddhau'r ôl-groniad o geisiadau am ffermydd gwynt ar y tir, yn enwedig yng nghanolbarth Cymru.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Fe wnaethom gomisiynu Hyder i werthuso prosesau cydsynio prosiectau ynni adnewyddadwy er 2005 yng Nghymru. Cyhoeddwyd hwn ym mis Ionawr ac, fel rhan o'r Papur Gwyn ar Gynllunio, byddwn yn ystyried sut y gallwn wella prosesau cydsynio'r holl gynlluniau ynni adnewyddadwy o dan 50 megawat.

Rydym yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid pwysig gan gynnwys yr heddlu, yr Asiantaeth Priffyrdd, Awdurdodau Priffyrdd Lleol, cwmnïau ynni adnewyddadwy a'r Grid Cenedlaethol er mwyn ceisio sicrhau bod materion sy'n ymwneud â thrafnidiaeth yng nghanolbarth Cymru yn cael eu datrys yn ddigonol.

Argymhelliad 3. Dylai Llywodraeth Cymru annog awdurdodau cynllunio lleol i fabwysiadu trefniadau gweithio ffurfiol, yn enwedig ar lefel ranbarthol, ar gyfer delio â phrosiectau ynni adnewyddadwy (agenda Simpson).

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi cyhoeddi casgliad o dystiolaeth fel sail i'r Bil Cynllunio. Mae hyn wedi cynnwys argymhellion ynghylch y prosesau gwneud penderfyniadau ar gyfer prosiectau seilwaith mawr, a byddwn yn ystyried hyn fel rhan o'r Papur Gwyn ar Gynllunio. Un o'r profion o gadernid ar gyfer Cynlluniau Datblygu Lleol yw'r gofyn i ystyried y cynlluniau, y polisiâu a'r strategaethau perthnasol sy'n ymwneud ag ardaloedd cyfagos, a byddwn yn parhau i sicrhau bod Cynlluniau Datblygu Lleol yn rhoi sylw i faterion ar lefel ranbarthol.

Argymhelliad 4. *Dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu Cynllun Adnoddau Naturiol ar gyfer Cymru erbyn diwedd 2013. Byddai'r cynllun hwn yn cyd-fynd â Chynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru, yn cael ei integreiddio â'r Cynllun Gofodol Morol ac yn cael ei ddefnyddio fel sail ar gyfer cynllunio prosiectau ynni yng Nghymru yn y dyfodol. Dylai'r fframwaith fod yn seiliedig ar dystiolaeth a dylai archwiliad annibynnol brofi pa mor "gadarn" ydyw cyn ei fabwysiadu.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn dilyn ymgynghoriad y papur gwyrdd *Cynnal Cymru Fyw* yn 2012, mae gwaith wedi bod yn mynd rhagddo ar ddatblygu'r opsiynau er mwyn datgan y dull gorau o weithredu i gyflawni amcanion Cynllun Adnoddau Naturiol. Yn y pen draw, y nod wrth gyflawni ymrwymadau'r *Rhaglen Lywodraethu* ar gyfer rheoli adnoddau naturiol yn integredig yw sicrhau ei bod yn gwbl integredig yn y fframweithiau sy'n arwain datblygiadau yng Nghymru, ac yn sail iddynt.

Wrth bennu cyfeiriad strategol ar gyfer datblygu yn genedlaethol, bydd rhaid i Fframwaith Datblygu Cenedlaethol fod yn unol â pholisi Rheoli Adnoddau Naturiol wrth arwain cyfleoedd datblygu priodol, a dangos yr angen am integreiddio ystyriaethau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.

Mae rhaglen wedi cael ei sefydlu i arwain y gwaith hwn, gan gynnwys Bil yr Amgylchedd a phrosiectau polisi cysylltiedig, a fydd yn canolbwyntio ar reolaeth integredig ar adnoddau naturiol i sicrhau canlyniadau tymor hir gwell i Gymru.

Argymhelliad 5. *Argymhellodd Pwyllgor Cynaliadwyedd y Trydydd Cynulliad y dylid adolygu rôl a swyddogaeth Cynllun Gofodol Cymru. Mae angen datblygu hyn ochr yn ochr â gwaith ar gynllunio adnoddau naturiol.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Fel argymhelliad 4 uchod.

Argymhelliad 6. *Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod y Panel Sector Ynni a'r Amgylchedd yn cynrychioli pob math o ynni adnewyddadwy yn y dyfodol, gan gynnwys ynni Morol, a dylai barhau i ddefnyddio ei arbenigedd i lywio polisiau a mentrau yn y dyfodol.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Panel Sector Preifat Ynni a'r Amgylchedd yn cynnig safbwyntiau, gwybodaeth a phrofiad er mwyn rhoi cyngor ar gyfer ein dull gweithredu. Mae ynni adnewyddadwy, gan gynnwys ynni Morol, yn un o'r pum thema blaenoriaeth a nodir ganddynt.

Mae cynrychiolaeth dda o brofiad yn y sector ynni adnewyddadwy ar y Panel. Kevin McCullough, Cadeirydd Panel y Sector yw Prif Swyddog Gweithredol RWE npower. Mae cynllunio, adeiladu a gweithredu cyfleusterau sy'n cynhyrchu pŵer o ynni adnewyddadwy yn rhan greiddiol o fusnes y cwmni, sy'n cynnwys nifer o ffermydd gwynt ar y tir ac ar y môr, a chynlluniau ynni dŵr.

Mae cwmni David Williams, Eco2 Ltd, yn arbenigo mewn sefydlu, datblygu, ariannu a gweithredu prosiectau ynni adnewyddadwy hyd a lled y DU ac Ewrop, gan gynnwys cefnogi Tidal Energy Limited yn Sir Benfro i ddatblygu DeltaStream – technoleg arloesol a ddefnyddir i gynhyrchu pŵer trydanol gan ddefnyddio adnoddau llif y llanw.

Gerry Jewson yw Cadeirydd a Phrif Weithredwr West Coast Energy Group, un o'r datblygwyr ynni adnewyddadwy annibynnol mwyaf blaengar yn y DU.

Mae Alan Proctor wedi bod mewn amrywiaeth o swyddi gweithredol ac anweithredol yn y sector cyhoeddus a phreifat. Yr hyn sy'n arbennig o berthnasol i ynni adnewyddadwy yw ei gyfnod fel Cadeirydd Rhead International. Mae rhan sylweddol o'r busnes yn canolbwyntio ar adeiladu prosiectau ynni adnewyddadwy.

Mae John Idris Jones wedi cael ei benodi'n Gyfarwyddwr y Rhaglen Ynys Ynni.

Ac mae Nigel Annett wedi bod yn Rheolwr Gyfarwyddwr Dŵr Cymru Welsh Water er 2005.

Argymhelliad 7. Dylai Llywodraeth Cymru drefnu ac ariannu rhaglen i wella'r lefel o ymgysylltu â'r cyhoedd, o rymuso'r cyhoedd ac o drafodaeth wleidyddol am dechnolegau adnewyddadwy.

Ymateb: Derbynn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r ymgysylltu â'r cyhoedd yn cael ei ddatblygu gyda Bwrdd Rhaglenni Ynni Cymru yn ystyried cynnig ym mis Chwefror. Mae'r dull yn cael ei fireinio yn awr a bydd yn cael ei anfon ymlaen at y Gweinidogion ar gyfer ei ystyried a'i gymeradwyo cyn ei weithredu.

Argymhelliad 8. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi ei hachos dros ddatganoli ymhellach bwerau cydsynio ynni a rhoi cymhellion ariannol.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae achos Llywodraeth Cymru dros ddatganoli pellach ar bwerau cydsynio ynni a rhoi cymhellion ariannol, fel y cyflwynwyd i Lywodraeth y DU, wedi cael ei gyhoeddi ar y Rhyngwrdd.

Argymhelliad 9. *Fel rhan o'r achos hwn, dylai Llywodraeth Cymru ystyried cyflwyno proses lle mae Cyfarwyddiaeth Seilwaith Cenedlaethol yr Arolygiaeth Gynllunio yn parhau i ystyried prosiectau seilwaith ynni mawr yng Nghymru ond, yn y dyfodol, yn gwneud ei hargymhellion terfynol i Weinidogion Cymru yn hytrach nag i Weinidogion y DU.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn ddiweddar ysgrifennodd y Prif Weinidog at yr Ysgrifennydd Gwladol yn Adran Ynni a Newid Hinsawdd Llywodraeth y DU gan ddatgan mai Llywodraeth Cymru sydd yn y sefyllfa orau i wneud penderfyniadau am bob mathau o ddatblygiadau ynni (ac eithrio ynni niwclear) a'r seilwaith ynni cysylltiedig yng Nghymru. Roedd y llythyr yn cynnwys cyfeiriad at argymhellion y Pwyllgor ac yn cynghori y dylai unrhyw ddatblygiad cysylltiedig gael ei ystyried ochr yn ochr â'r prif brosiect gan y Gyfarwyddiaeth Seilwaith Cenedlaethol o dan y trefniadau newydd hyn.

Argymhelliad 10. *Ymgysylltu â Llywodraeth y DU i sicrhau bod mecanweithiau'r farchnad a gynigir gan Ddiwygiad Llywodraeth y DU i'r Farchnad Drydan yn cael eu rhoi ar waith yn fwy tryloyw ac yn gynt a sicrhau sefydlogrwydd yn y tymor hirach drwy gadarnhau'r newidiadau i'r gyfundrefn Tystysgrifau Ymrwymo i Ynni Adnewyddadwy y tu hwnt i 2017 cyn gynted â phosibl.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae swyddogion o Lywodraeth Cymru'n parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU ynghylch cynllunio a gweithredu Diwygiad y Farchnad Drydan. Rydym yn parhau'n bryderus am nifer o agweddau ar y Bil Ynni, yn enwedig cymhlethdod y trefniadau a'r goblygiadau i fuddsoddiadau posibl yng Nghymru. Mae gan Lywodraeth Cymru rôl ymgynghori ffurfiol yn natblygiad a chynllun Diwygiad y Farchnad Drydan wrth symud ymlaen.

Mae disgwyl newidiadau adolygiad bandiau Ymrwymo i Ynni Adnewyddadwy wedi'u diweddarau ar gyfer Cymru a Lloegr yn fuan ac mae'n swyddogion yn parhau i atgoffa swyddogion y DU o bwysigrwydd chwarae teg ledled y DU gyfan er mwyn sicrhau hyder buddsoddwyr yng Nghymru.

Argymhelliad 11. Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU i helpu i ganfod a sicrhau datblygwr amgen i ddatblygu cynigion ar gyfer adweithydd niwclear newydd yn Wylfa B.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae uwch swyddogion o Lywodraeth Cymru'n trafod yn rheolaidd gyda Hitachi a Pŵer Niwclear Horizon er mwyn sicrhau bod Cymru'n cael y manteision economaidd gorau posibl o'r cyfleoedd arwyddocaol a geir yn Wylfa B.

Argymhelliad 12. Dylai Llywodraeth Cymru fynd ati i annog gwell cymysgedd o ddatblygiadau ynni adnewyddadwy o dan 50 megawat ar draws yr ystod lawn o fathau o dechnoleg a chynnwys cymaint o gynlluniau yn y gymuned â phosibl.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Nodyn Cyngor Technegol 8 yn darparu fframwaith priodol ar gyfer cynllunio pob math o ynni adnewyddadwy yng Nghymru yn strategol. Awdurdodau lleol sy'n gyfrifol am gydsynio prosiectau o dan 50 megawat. Yn 2011, ysgrifennodd Gweinidog yr Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy at yr holl awdurdodau lleol i gynnig cyfeiriad i helpu i symleiddio'r system bresennol a chael dull mwy cyson o weithredu. Rydym wedi sicrhau bod cymorth ymarferol ac ariannol ar gael i helpu mentrau bychan a chanolig eu maint yng Nghymru i elwa o ynni adnewyddadwy.

Mae Ynni'r Fro wedi ymateb i fwy na 190 o ddatganiadau'n Mynegi Diddordeb gan gymunedau yng Nghymru er 2010. Mae'r rhwydwaith o Swyddogion Datblygu Technegol Lleol wedi gweithio'n llwyddiannus gyda 194 o fentrau cymunedol yn y rhanbarthau cydgyfeirio a chystadleurwydd. Mae 68 o gymunedau wedi datblygu eu darpar-brosiectau, gyda chefnogaeth grantiau 'paratoi', i helpu gydag asesiadau a phenderfyniadau amgylcheddol cysylltiedig â hyfywedd prosiectau.

Drwy raglen ddatblygu ei chadwyn gyflenwi, mae'r Ymddiriedolaeth Arbed Ynni wedi parhau i gyflwyno rhaglen i gefnogi'r gadwyn gyflenwi ynni adnewyddadwy yng Nghymru ar ran Llywodraeth Cymru. Gyda ffocws penodol ar fentrau bychain a chanolig eu maint, mae'r rhaglen hon yn darparu cyngor i fusnesau ar y cyfleoedd sydd ar gael ac mae'n darparu cefnogaeth i ennill ardystiad o dan y Cynllun Ardystio Microgynhyrchu, sy'n ofynnol er mwyn gweithredu yn y farchnad i osod technolegau ynni adnewyddadwy.

Er mwyn mynd ati i annog cymysgedd well o gynhyrchu ynni adnewyddadwy yng Nghymru, yn gyntaf mae'n rhaid i ni ddeall mwy am ble rydym ni nawr o

ran y mathau o dechnoleg a maint yr ynni adnewyddadwy sy'n cael ei gynhyrchu ar hyn o bryd.

Mae Llywodraeth Cymru wedi caffael astudiaeth i amcangyfrif llinell sylfaen osodiadau ynni adnewyddadwy presennol yng Nghymru fesul Awdurdod Lleol. Bydd y prosiect yn llunio llinell sylfaen sy'n cynnwys yr holl dechnoleg adnewyddadwy ar gyfer pob maint o gynhyrchu megawat.

Bydd canfyddiadau'r astudiaeth yn sail i Fwrdd y Rhaglen Ynni ac i ddatblygu'r polisi ynni. Bydd yn helpu i gynnig cyfarwyddyd i sicrhau cymaint â phosibl o fanteision economaidd, cymunedol (cymdeithasol) ac amgylcheddol o ddatblygu cynlluniau ynni carbon isel a gweithgareddau cysylltiedig yng Nghymru.

Argymhelliad 13. Dylai Llywodraeth Cymru ymgysylltu â Llywodraeth y DU i sicrhau bod y cynigion yn yr adolygiad o Dystysgrifau Ymrwymo i Ynni Adnewyddadwy ar gyfer 5 Tystysgrif i brosiectau ynni tonnau ac ynni llanw'r môr yng Nghymru yn cael eu gweithredu, er mwyn i Gymru gael yr un chwarae teg â'r Alban.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae disgwyl newidiadau adolygiad bandiau Ymrwymo i Ynni Adnewyddadwy wedi'u diweddarau ar gyfer Cymru a Lloegr yn fuan ac mae'n swyddogion yn parhau i atgoffa swyddogion y DU o bwysigrwydd chwarae teg ledled y DU gyfan er mwyn sicrhau hyder buddsoddwyr yng Nghymru.

Argymhelliad 14. Dylai Llywodraeth Cymru ofyn i Banel y Sector Ynni a'r Amgylchedd ei chynghori ar y ffordd orau o fanteisio ar gyfle'r cylch nesaf o Gronfeydd Strwythurol Ewropeaidd i gefnogi darpariaeth seilwaith strategol ar gyfer y sector ynni yng Nghymru.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Panel y Sector Ynni a'r Amgylchedd yn ystyried yr holl gynlluniau is-sector (gan gynnwys Biomas, Gwynt a Morol) a'u hanghenion am seilwaith strategol. Bydd y cynigion yn cael eu defnyddio fel sail i Gronfeydd Strwythurol yr UE yn y dyfodol ble maent yn cael eu cefnogi gan Banel y Sector.

Argymhelliad 15. Dylai Llywodraeth Cymru roi blaenoriaeth i gefnogi arloesedd, ymchwil a datblygiad, yn enwedig yn niwydiant newydd ynni tonnau/llanw a dylai roi rhagor o anogaeth i gydweithio rhyngwladol a byd-

eang ym meysydd ymchwil a gweithgarwch arloesi sy'n ymwneud â thechnolegau ynni adnewyddadwy newydd.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Cynrychiolir Llywodraeth Cymru ar y Grŵp Cydlynu Arloesedd Carbon Isel sydd wedi comisiynu prosiect Asesu Anghenion Arloesedd Technoleg i sicrhau effaith orau posibl arian y sector cyhoeddus yn y DU ar gyfer technolegau carbon isel. Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried y canfyddiadau a sut gellid eu gweithredu yng Nghymru. Byddwn eisiau cydweithio ag eraill ble ceir achos cryf dros greu gweithgarwch arloesi blaenllaw.

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i helpu datblygwyr dyfais gyda chyllid ymchwil a datblygu at gam ble bydd disgwyl defnydd o ddyfeisiadau arddangos tua diwedd 2013.

Argymhelliad 16. *Dylai Llywodraeth Cymru egluro'n fanwl cyn diwedd 2012 sut bydd yr Ardaloedd Menter ynni yn gweithredu a'r cymhellion ariannol a chynllunio a fydd yn cael eu cynnig.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Agorodd Cynllun Trethi Busnes gwerth £20 miliwn ym mis Ionawr i ddarparu cefnogaeth ariannol gydag atebolrwydd trethi busnes i fusnesau bychain a chanolig eu maint yn y saith Ardal Fenter yng Nghymru. Bydd y cynllun hwn yn para am bedair blwyddyn ariannol rhwng 2012/13 a 2015/16 a bydd yn targedu'r gefnogaeth at roi hwb i greu swyddi a sicrhau twf mewn busnesau. Mae'r alwad gyntaf am geisiadau wedi cau yn awr ond bydd yn cael ei gweithredu eto'n fuan.

Argymhelliad 17. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i annog awdurdodau lleol yng Nghymru i baratoi ar gyfer y Fargen Werdd, gan ddefnyddio enghreifftiau o arferion da yn Lloegr fel esiampl.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Ar ôl cyflwyno nifer o ddigwyddiadau gan weithio'n agos â rhanddeiliaid, yn cynnwys Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, ar ran Llywodraeth Cymru, mae'r Ymddiriedolaeth Arbed Ynni wedi gweithio'n agos ag awdurdodau lleol i'w helpu i ystyried yr opsiynau a'r cyfleoedd sy'n bodoli o dan y Fargen Werdd.

Yn seiliedig ar nifer o enghreifftiau o ymarfer sy'n dod i'r amlwg, mae'r gwaith hwn wedi galluogi i nifer bychan o awdurdodau lleol yng Nghymru weithio ar ddatblygu achosion busnes enghreifftiol y Fargen Werdd, gan edrych ar dri model posibl gyda lefelau amrywiol o ymrwymiad a chyfranogiad. Unwaith y byddant wedi'u cwblhau, bydd yr wybodaeth o'r modelau hyn yn cael ei rhannu'n eang gydag awdurdodau lleol yng Nghymru i'w helpu i wneud penderfyniadau ynghylch a ydynt eisiau cymryd rhan ym marchnad y Fargen Werdd a pha ddull o weithredu maent am ei ddewis.

Rydym hefyd wedi cynnig rhywfaint o gymorth grant i Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig yng Nghymru i ddatblygu prosiectau sy'n canolbwyntio ar Gartrefi Arddangos y Fargen Werdd, ac rydym wedi neilltuo adnoddau ychwanegol i gyllido 12 prosiect ledled Cymru. Y bwriad yw hybu'r Fargen Werdd ymhlith y landlordiaid, gosodwyr a chymunedau, ond bydd hefyd yn denu cyllid ECO cynnar i Gymru.

Argymhelliad 18. Dylai Llywodraeth Cymru gomisiynu ymchwil i fesur effaith economaidd ffermydd gwynt a'r seilwaith grid cysylltiedig ar y diwydiant twristiaeth yng Nghymru.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n comisiynu ymchwil ar effaith economaidd ffermydd gwynt a'r seilwaith grid cysylltiedig ar y diwydiant twristiaeth fel rhan o'i rhaglen ymchwil yn y dyfodol. Rhagwelir y bydd y gwaith hwn wedi'i gwblhau erbyn dechrau'r haf.

Argymhelliad 19. Er mwyn ategu Ynni Cymru: Newid Carbon Isel a'r rhaglen ynni gysylltiedig, dylai Llywodraeth Cymru lunio Cynllun Gweithredu manwl erbyn diwedd 2012 gyda manylion y camau penodol sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru ac eraill i gyflawni'r targedau ar gyfer pob math o ynni adnewyddadwy.

Argymhelliad 20. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi adroddiad monitro blynyddol sy'n nodi cynnydd tuag at dargedau ar gyfer pob math o ynni adnewyddadwy a dylai hyn gynnwys esboniad o'r rhesymau dros unrhyw newidiadau yn y dyfodol i'r targedau hyn y gallai eu gwneud.

Argymhelliad 21. Fel rhan o'r cynllun gweithredu manwl (gweler argymhelliad 19) uchod, dylai Llywodraeth Cymru gyflawni'r canlynol:

- darparu gwybodaeth gadarn am ddatblygiadau ynni adnewyddadwy cyfredol ac arfaethedig yng Nghymru;*
- adolygu targed 2025 ar gyfer ynni tonnau/llanwol;*
- egluro'r hyn sydd wedi'i gynnwys yn y targed 300 megawat ar gyfer*

datblygiadau ffermydd gwynt ar y tir rhwng 5 a 25 megawat y tu allan i'r Ardaloedd Chwilio Strategol a sut bydd hyn yn cael ei fonitro;
– ystyried yr angen am darged tymor hirach ar gyfer ffermydd gwynt ar y môr y tu hwnt i 2015/16.

Ymateb i argymhellion 19, 20 a 21: Derbyn yn Rhannol

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae cynlluniau gweithredu ar gyfer ein blaenoriaethau'n cael eu paratoi a byddant yn cael eu cyhoeddi cyn gynted â phosibl. Mae ein gwaith cynllunio'n cynnwys datgan mesurau priodol ar gyfer sut mae ein hymyriadau'n cyflawni manteision cynaliadwy i Gymru. Mae llinell sylfaen o ddata ystadegol yn cael ei pharatoi i helpu gyda'r ymdrech hon, gyda data hanesyddol am ddefnyddio a chynhyrchu ynni'n cael eu cyhoeddi ym mis Chwefror. Hefyd, mae gwaith ymchwil sy'n edrych ar y defnydd presennol o dechnolegau adnewyddadwy ar lefel yr awdurdodau lleol wedi cael ei gomisiynu a bydd yn adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru yn yr haf. Yn ychwanegol at hynny, mae astudiaeth i ddeall y lluosogwyr economaidd yn y sector ynni wedi cael ei chomisiynu a bydd yn adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru ym misoedd Ebrill/Mai.

Argymhelliad 22. Dylai Llywodraeth Cymru dreialu cyflwyno system sy'n integreiddio'r systemau cynllunio a thrwyddedu amgylcheddol yn well yng Nghymru cyn cyflwyno system newydd yn llawn ym mis Ebrill 2013. Dylai system o'r fath fod yn ddigon hyblyg fel bod peth dewis o ran y llwybr trwyddedu sydd fwyaf addas ar gyfer pob prosiect.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi ymrwymo i symleiddio'r systemau cynllunio a thrwyddedu amgylcheddol ar y cyfle cyntaf, boed hynny drwy ddulliau cyflwyno sylfaenol, eilaidd neu arall. Bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio gweithio gyda datblygwyr i sicrhau bod y berthynas rhwng y systemau hyn yn cael ei rheoli mewn modd mor effeithiol â phosibl.

Mae nifer o ddarnau unigol o dystiolaeth wedi cael eu casglu a byddant yn sail i'r Papur Gwyn ar Gynllunio a'r Bil dilynol. Byddwn yn datgan ein gweledigaeth ar gyfer system gynllunio well yn nes ymlaen eleni.

Argymhelliad 23. Dylai Llywodraeth Cymru weithredu gwelliannau i'r systemau cynllunio a chydsynio cyfredol ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy hyd at 50 megawat sy'n deillio o adroddiad Hyder, nad oes angen deddfwriaeth newydd ar eu cyfer, cyn gynted â phosibl ac erbyn mis Ebrill 2013 fan bellaf.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi cyhoeddi canfyddiadau ymchwil Hyder fel rhan o gyfres o dystiolaeth ar gyfer y Papur Gwyn ar Gynllunio. Mae'r rhan fwyaf o'r argymhellion yn yr astudiaeth hon yn ymwneud â'r Papur Gwyn a'r Bil arfaethedig ar Gynllunio a byddant yn cael sylw fel rhan o'r broses hon. [Yn y cyfamser, cyn cyflwyno deddfwriaeth, byddwn yn edrych ar gyfleoedd i wella'r broses ymgynghori. Byddwn yn gweithio gyda Cyfoeth Naturiol Cymru i hybu arferion gorau er mwyn lleihau'r oedi posibl gyda'r broses gynllunio.](#)

Bydd y Bil Diwygio Cynllunio arfaethedig yn ceisio gwella'r broses gydsynio ar gyfer cynlluniau ynni adnewyddadwy yng Nghymru, yr ydym yn gyfrifol amdanynt, er mwyn hwyluso'r gwaith o gyflawni ein dyheadau ynni a newid yn yr hinsawdd ar ynni adnewyddadwy.

Argymhelliad 24. *Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu siop un-stop ar gyfer cyngor i fusnesau a grwpiau cymunedol i'w helpu drwy'r prosesau cynllunio/cydsynio ynni adnewyddadwy. Gallai'r tîm ynni adnewyddadwy canolog (gweler argymhelliad 31) ddarparu hyn.*

Ymateb Wedi'i Adolygu: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Lansiwyd Ynni'r Fro ym mis Ionawr 2010 ac mae'n rhaglen a gyllidir ar y cyd gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop gyda'r nod o hybu cynhyrchu ynni adnewyddadwy ar raddfa gymunedol. Mae Ynni'r Fro yn hybu twf busnes a chyfleoedd busnes newydd drwy alluogi creu ac ehangu mentrau cymdeithasol cynaliadwy.

Mae Ynni'r Fro wedi ymateb i fwy na 190 o ddatganiadau'n Mynegi Diddordeb gan gymunedau yng Nghymru er 2010. Mae'r rhwydwaith o Swyddogion Datblygu Technegol Lleol wedi gweithio'n llwyddiannus gyda 194 o fentrau cymunedol yn y rhanbarthau cydgyfeirio a chystadleurwydd. Mae 68 o gymunedau wedi datblygu eu darpar-brosiectau, gyda chefnogaeth grantiau 'paratoi', i helpu gydag asesiadau a phenderfyniadau amgylcheddol cysylltiedig â hyfywedd prosiectau.

Mae Llywodraeth Cymru yn cynnal adolygiad canol tymor o raglen Ynni'r Fro yn awr, i sefydlu pa mor dda mae'n diwallu anghenion rhanddeiliaid ar hyn o bryd, a beth fydd yr anghenion yn y dyfodol o bosibl. Bydd y gwaith hwn o gymorth fel sail i welliannau i'r rhaglen bresennol ac i gynllunio rhaglen i olynu.

Hefyd mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn cynnal ymarfer cwmpasu i benderfynu ar gynnwys yr wybodaeth, y cyngor a'r gefnogaeth y bydd yn eu darparu yn y dyfodol mewn perthynas ag effeithlonrwydd ynni ar gyfer ystod o gynulleidfaoedd yng Nghymru, gan gynnwys y sector busnes. Ar ôl cwblhau'r gwaith hwn ym mis Mawrth 2013, bydd gweithgarwch yn cael ei gyflwyno i osod trefniadau newydd yn eu lle ar gyfer cyngor a chefnogaeth, a fydd yn

dechrau ar ddechrau blwyddyn ariannol 2014-15. Bydd y casgliad o wasanaethau a gynigir yn y dyfodol yn ffurfio cyswllt clir ar draws mentrau a chefnogaeth debyg yng Nghymru a'r tirlun gwybodaeth a chyingor sy'n newid ar lefel y DU, ac yn rhoi sylw i fylchau a lleihau'r potensial am ddyblygu darpariaeth.

Argymhelliad 25. *Dylai Llywodraeth Cymru lunio canllawiau pellach wedi'u targedu ar sut i asesu effaith gronol ffermydd gwynt ar y tir yn yr Ardaloedd Chwilio Strategol (mae paragraff 12.8.2 Polisi Cynllunio Cymru yn nodi y bydd yn ystyried llunio canllawiau pellach wedi'u targedu).*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Byddwn yn ystyried yr argymhelliad hwn. Mae Nodyn Cyngor Technegol 8 eisoes yn cynnwys canllawiau ar y mater hwn, ond byddwn yn pwysu a mesur a oes angen canllawiau pellach.

Ar hyn o bryd rydym yn cyfrannu at waith a gomisiynwyd gan y Sefydliad Acwsteg mewn perthynas â sŵn tyrbinau gwynt, a fydd yn helpu gydag ystyried effeithiau cronol.

Argymhelliad 26. *Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod ail gyfnod ymchwil Hyder yn ystyried ceisiadau ynni na chafwyd penderfyniad yn eu cylch eto, ynghyd â'r rhai y penderfynwyd yn eu cylch eisoes.*

Ymateb: Gwrthod

Pwrpas ymchwil Hyder yw gwerthuso a nodi rhwystrau yn y broses bresennol ar gyfer cynlluniau sydd wedi mynd drwy'r broses gynllunio – adolygiad o'r dechrau i'r diwedd o'r cyflwyno i'r penderfynu, a'u rhoi ar waith yn y pen draw. Mae gan Weinidogion Cymru rôl statudol yn y broses gynllunio, ac mae posibilrwydd y gallai apêl cynllunio ddod gerbron Gweinidogion Cymru rywbryd. Felly, nid ydym yn credu ei bod yn briodol bod yr astudiaethau achos yn defnyddio ceisiadau cynllunio byw. Rydym yn hyderus mai'r materion a'r rhwystrau a nodwyd mewn cynlluniau presennol yw'r rhai hynny y mae cynlluniau byw yn eu hwynebu yng Nghymru.

Argymhelliad 27. *Dylai Llywodraeth Cymru ystyried cyflwyno gofyniad fel mai un datganiad amgylcheddol sy'n cael ei ddefnyddio at ddibenion cynllunio a thrwyddedu amgylcheddol.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru, sy'n dod i rym ar 1af Ebrill 2013, yn darparu dull integredig o weithio wrth gyflwyno cyngor ynghylch datblygiadau a phrosiectau seilwaith. Hefyd, mae Llywodraeth Cymru yn ystyried opsiynau i wella effeithlonrwydd y broses ganiatâd ategol i gefnogi prosiectau seilwaith strategol.

Argymhelliad 28. *Fel rhan o amlinellu'r achos dros ddatganoli pellach (gweler argymhelliad 8), dylai Llywodraeth Cymru gynnig bod unrhyw ddatblygiad cysylltiedig hefyd yn cael ei ystyried ochr yn ochr â'r prif brosiect gan Gyfarwyddiaeth y Seilwaith Cenedlaethol o dan unrhyw drefniadau newydd.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Gweler yr ymateb i argymhelliad 9.

Argymhelliad 29. *Dylai Llywodraeth Cymru weithredu argymhellion y Pwyllgor a wnaed yn ei adroddiad ar yr achos busnes dros Un Corff Amgylcheddol.*

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r argymhelliad hwn yn cyfeirio at ymchwiliad Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd i'r achos busnes ar gyfer Un Corff Amgylcheddol.

Gwnaed 4 argymhelliad yn eu hadroddiad, dyddiedig 27 Ebrill 2012, ac ymatebodd Llywodraeth Cymru fel a ganlyn:

Argymhelliad 1 - Derbyn

Argymhelliad 2 - Gwrthod

Argymhelliad 3 - Derbyn

Argymhelliad 4 - Derbyn

Rhoddwyd ymateb Llywodraeth Cymru ar 1 Mehefin 2012 a dyma yw'r ymateb i'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 30. *Dylai Llywodraeth Cymru gadarnhau a fydd y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r Comisiwn Cynllunio Seilwaith yn parhau i fod yn gymwys ar ôl ei ddisodli gan Gyfarwyddiaeth y Seilwaith Cenedlaethol.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r uwch swyddogion yn trafod gyda'r Gyfarwyddiaeth Gynllunio ynghylch y cynnig i ddiweddarau'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth y cytunwyd arno gyda'r Comisiwn Cynllunio Seilwaith a bydd yn ceisio cytuno ar femorandwm adolygedig yn nes ymlaen eleni.

Argymhelliad 31. Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu tîm canolog gydag arbenigedd penodol mewn technolegau ynni adnewyddadwy. Dylai'r tîm hwn fod ar gael i awdurdodau cynllunio lleol i'w cynorthwyo i ymdrin â cheisiadau cynllunio ac ymgynghoriadau Deddf Cynllunio 2008, yn enwedig er mwyn helpu'r awdurdodau hynny sy'n ymdrin â cheisiadau sy'n ymwneud â thechnolegau newydd.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym yn cydnabod yr angen am ddarparu cymorth i awdurdodau cynllunio lleol a darparu cefnogaeth ariannol uniongyrchol o ran cymorth technegol ar gyfer prosiectau mawr, lle nad ydynt yn derbyn unrhyw incwm ffi. Hefyd, rydym yn ystyried goblygiadau sefydlu Bwrdd Cynghori a Gwella ar gyfer y maes Cynllunio fel rhan o'r gwelliannau parhaus i'r system gynllunio. Mae arnom angen ystyried yn fanylach a fyddai tîm canolog o arbenigwyr wedi'u neilltuo yn fwy effeithiol na chael rhestr o arbenigwyr y gellid eu galw yn ôl y gofyn.

Argymhelliad 32. Hyd nes y sefydlir y tîm canolog, dylai Llywodraeth Cymru barhau i ddarparu cymorth grant i awdurdodau cynllunio lleol i'w cynorthwyo i brynu arbenigedd technegol.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn 2010/11 fe wnaethom gyflwyno cynllun peilot i ddarparu cymorth ariannol i Awdurdodau Cynllunio Lleol i gaffael yr adnoddau a'r sgiliau angenrheidiol i benderfynu ar geisiadau cynllunio cymhleth. Galluogodd y cynllun yr Awdurdodau hyn i ymgymryd â gwaith technegol fel sail i benderfyniadau a wneir gan Lywodraeth y DU am ffermydd gwynt mawr (50MW+) yn Ardaloedd Chwilio Strategol Nodyn Cyngor Technegol 8. Ers ei gyflwyno yn 2010-11, mae Llywodraeth Cymru wedi cyllido cynlluniau gwerth cyfanswm o £152,000 mewn meysydd fel datblygiadau gwastraff ac ynni adnewyddadwy.

Argymhelliad 33. Dylai Llywodraeth Cymru annog datblygiad gwaith rhanbarthol a rhannu arbenigedd.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Drwy ein Cronfa Gwella Cynllunio, rydym yn annog awdurdodau cynllunio lleol i weithio gydag awdurdodau cyfagos ar hwyluso ynni adnewyddadwy yn eu hardaloedd. Mae polisiâu a chanllawiau cynllunio eisoes yn annog hyn. Byddwn yn adeiladu ar yr argymhelliad hwn ac yn ei ddatblygu drwy'r Papur Gwyn ar Gynllunio.

Argymhelliad 34. *Fel rhan o'i hadolygiad cyfredol o'r system gynllunio, dylai Llywodraeth Cymru ystyried cyflwyno terfyn ar ffioedd ceisiadau cynllunio ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy a arweinir gan y gymuned.*

Ymateb: Gwrthod

Mae'n rhaid i ni wrthod yr argymhelliad hwn am resymau technegol. Rydym yn rhagweld y bydd yn peri anawsterau i awdurdodau lleol o ran penderfynu beth a olygir gan gynlluniau a arweinir gan y gymuned. Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn hwyluso prosiectau a arweinir gan y gymuned drwy gynllun Ynni'r Fro ac mae cymorth ariannol hael, y gellir ei ddefnyddio i dalu ffioedd cynllunio, eisoes ar gael i brosiectau a arweinir gan y gymuned. Hefyd, pan wneir ceisiadau gan neu ar ran cynghorau plwyf, tref a chymuned o dan y darpariaethau presennol, mae'r ffi cynllunio yn hanner y ffi arferol ar gyfer cais. Felly, rydym yn credu bod cymorth eisoes ar gael drwy lwybrau eraill.

Argymhelliad 35. *Dylai Llywodraeth Cymru annog defnydd pellach o gytundebau perfformiad cynllunio gyda datblygwyr fel ffordd amgen o ddarparu adnoddau ychwanegol ar gyfer ymdrin â phrosiectau ynni mawr (ee: fel y cytunwyd rhwng Cyngor Sir Ynys Môn a Pŵer Niwclear Horizon).*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Gall Cytundebau Perfformiad Cynllunio fod yn ddefnyddiol i sicrhau bod ceisiadau cynllunio'n cael eu prosesu'n brydlon, ac rydym yn annog pobl i'w defnyddio. Fodd bynnag, mae'r cytundebau'n cael eu llunio rhwng awdurdodau cynllunio lleol ac ymgeiswyr, a rôl gyfyngedig iawn sydd gan Lywodraeth Cymru yn y contractau a gytunir.

Argymhelliad 36. *Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu tîm ynni wedi'i neilltuo o fewn y Corff Adnoddau Naturiol a sicrhau bod gan y tîm hwn ddigon o adnoddau a ffocws i ymdrin â'i rôl ddeuol fel ymgynghorai statudol a chorff trwyddedu amgylcheddol.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn sefydlu tîm i ddatgan cyfleoedd menter, gan gynnwys y rhai ar gyfer ynni adnewyddadwy, fel rhan o'i gylch gwaith.

Trwy wneud hynny, bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn sicrhau bod y swyddogaethau amrywiol y bydd yn eu chwarae efallai mewn unrhyw ddatblygiadau o'r fath yn cael eu datgan ac yn cael sylw ar wahân, yn ôl yr angen.

Argymhelliad 37. Fel rhan o'i hadolygiad cyfredol o'r system gynllunio, dylai Llywodraeth Cymru ystyried sut gall fynd ati'n gyflym i ddarparu fframwaith polisi cynllunio lleol neu ranbarthol cyson ar gyfer penderfyniadau ar geisiadau cynllunio ynni adnewyddadwy neu ynni arall y gall cymunedau lleol ei ddeall ac ymgysylltu'n gyson ag ef.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd y Papur Gwyn ar Gynllunio yn rhoi sylw i'r mater hwn.

Argymhelliad 38. Yn dilyn ei hymgyngoriad diweddar ar "ragdybiaeth o blaid datblygu cynaliadwy", dylai Llywodraeth Cymru ddiwygio Polisi Cynllunio Cymru erbyn diwedd 2012 er mwyn rhoi mwy o bwyslais ar bolisiau cynllunio cenedlaethol o dan amgylchiadau lle nad oes cynlluniau datblygu cyfoes ar waith.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae argraffiad newydd o Bolisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 5) wedi cael ei gyhoeddi, ac mae'n cryfhau ac yn egluro'r rhagdybiaeth o blaid datblygiadau cynaliadwy yn y system gynllunio. Mae hyn yn cadarnhau'r angen am gynlluniau datblygu sydd wedi cael eu mabwysiadu, ac mae'n cynghori Awdurdodau Cynllunio Lleol i roi llai o bwyslais ar bolisiau sydd wedi dyddio neu wedi cael eu disodli a mwy o bwyslais ar ystyriaethau perthnasol eraill fel y polisi cynllunio cenedlaethol.

Argymhelliad 39. Yn y tymor byr, dylai Llywodraeth Cymru annog grwpiau unigol neu ranbarthol o awdurdodau cynllunio lleol i roi blaenoriaeth i baratoi Aseidiadau o Ynni Adnewyddadwy yn seiliedig ar ganllawiau ymarfer Llywodraeth Cymru, hyd yn oed os yw eu Cynlluniau Datblygu Lleol eisoes wedi'u datblygu i raddau helaeth.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn 2011-12, fe wnaethom roi cyfanswm o £140K i 11 Awdurdod Cynllunio Lleol i gyflawni asesiadau ynni adnewyddadwy lleol yn rhannol neu'n llawn yn unol â'r Pecyn Cymorth ar gyfer Ynni Adnewyddadwy. Bydd y rhain yn cael eu cyflwyno i Gynlluniau Datblygu Lleol newydd neu'n cael eu cynnwys fel rhan o'r broses o adolygu Cynlluniau Datblygu Lleol sydd wedi cael eu mabwysiadu yn y dyfodol. Byddwn yn ystyried sut y gall y gefnogaeth hon barhau fel rhan o'r adolygiad parhaus o'r system gynllunio yng Nghymru.

Argymhelliad 40. *Lle nad oes cynllun datblygu cyfoes, dylai Llywodraeth Cymru annog awdurdodau cynllunio lleol i baratoi a mabwysiadu Canllawiau Cynllunio Atodol ffurfiol, ar ddatblygiad ynni adnewyddadwy yn eu hardaloedd, gan adeiladu ar eu Hasesiadau o Ynni Adnewyddadwy.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym yn derbyn bod angen i Awdurdodau Cynllunio Lleol gael arweiniad polisi cyfredol. Fodd bynnag, mae Canllawiau Cynllunio Atodol yn atodol i gynlluniau datblygu ac ni fyddai'n bosibl creu Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer yr Awdurdodau Cynllunio Lleol hynny heb Gynllun Datblygu. Ein barn gadarn ni yw bod rhaid i bob Awdurdod Cynllunio Lleol gyflawni eu rhwymedigaethau statudol a mabwysiadu Cynlluniau Datblygu Lleol, a bod rhaid i'r rhain roi sylw i faterion sy'n ymwneud ag ynni adnewyddadwy. Byddwn yn parhau i gynorthwyo Awdurdodau Cynllunio Lleol i baratoi eu Cynlluniau Datblygu Lleol.

Argymhelliad 41. *Dylai Llywodraeth Cymru egluro sut bydd y Cynllun Adnoddau Naturiol arfaethedig yn cael ei integreiddio gydag unrhyw newidiadau a wneir i'r system cynllun datblygu a beth yw'r cysylltiad rhwng y cynllun newydd hwn a Chynllun Gofodol Cymru.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Gweler y sefyllfa ddiweddaraf am argymhelliad 4.

Argymhelliad 42. *Ar ôl cwblhau'r gwaith sydd eisoes ar y gweill i drawsnewid yn llwyr y system gynllunio yng Nghymru, dylai Llywodraeth Cymru ystyried a oes angen iddi ddiwygio ei pholisïau cynllunio ar gyfer pob math o ynni adnewyddadwy. Wrth bwysu a mesur hyn, dylai ystyried y canlynol:*
– *canlyniad yr ôl-groniad cyfredol o geisiadau ffermydd gwynt ar y tir nad oes penderfyniadau wedi'u gwneud yn eu cylch;*

- *y cynnydd sydd wedi'i wneud yn gweithredu pob math arall o ynni adnewyddadwy, gan gynnwys y cylch cyfredol o gynigion am ffermydd gwynt ar y môr;*
- *y Cynllun Adnoddau Naturiol newydd ar gyfer Cymru.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn 2011, fe wnaethom gyhoeddi diweddariad i'n polisi Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel sydd wedi'i gynnwys ym Mholisi Cynllunio Cymru. Bydd nifer o'r newidiadau a ddaw i'r amlwg drwy'r Papur Gwyn ar Gynllunio, a'r Bil yn y pen draw, yn ceisio gwella'r broses gydsynio ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy. Byddwn yn parhau i adolygu Polisi Cynllunio Cymru i sicrhau ei fod yn addas i'r diben.

Argymhelliad 43. *Fel rhan o adroddiad monitro blynyddol sy'n nodi cynnydd tuag at y targedau ar gyfer pob math o ynni adnewyddadwy (gweler argymhelliad 20), dylai Llywodraeth Cymru gynnwys asesiad manwl o gynnydd yn y gwaith o ddatblygu ynni gwynt ar y tir ar gyfer pob Ardal Chwilio Strategol, o gymharu â'u lefelau capasiti uchaf.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Darparodd astudiaeth Hyder sylfaen o dystiolaeth. Cyhoeddir y diweddariad nesaf ar ddatblygu ynni gwynt yn yr Ardaloedd Chwilio Strategol ym mis Ebrill.

Argymhelliad 44. *Fel rhan o weithio'n agos gyda'r holl randdeiliaid i ryddhau'r ôl-groniad o geisiadau am ffermydd gwynt ar y tir (gweler argymhelliad 2), dylai Llywodraeth Cymru ganolbwyntio'n benodol ar ddatrys y materion trafndiaeth sy'n gysylltiedig â'r cyfryw ddatblygiadau.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi gweithio'n agos â Renewables UK ar baratoi eu Cynllun Rheoli Traffig strategol, sy'n cynnwys llwybr mynediad ar gyfer Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin o ddociau Ellesmere Port i Ardaloedd Chwilio Strategol B a C. Mae Llywodraeth Cymru fel yr awdurdod priffyrdd ar gyfer cefnffyrdd wedi derbyn y Cynllun Rheoli Traffig strategol mewn perthynas â'r rhwydwaith o gefnffyrdd yng Nghymru.

Rydym yn gweithio'n agos â dau ddatblygwr ar baratoi Cynllun Rheoli Traffig Strategol sy'n rhoi sylw i fynediad o ddociau Abertawe i Ardal Chwilio

Strategol D a'r ardal gyfagos. Rydym hefyd yn gweithio â datblygwyr unigol ar baratoi cynlluniau rheoli traffig i Ardal Chwilio Strategol C drwy gyfrwng llwybrau eraill yn lle'r rhai yn y Cynllun Rheoli Traffig strategol, a hefyd i Ardal Chwilio Strategol A.

Argymhelliad 45. Dylai Llywodraeth Cymru weithredu a darparu cymorth i randdeiliaid fel y gallant fynd ati ar fyrder i gyhoeddi'r cynllun strategol hirddisgwyliedig ar reoli trafndiaeth ar gyfer canolbarth Cymru, cyn gweithredu cynlluniau tebyg ar gyfer pob un o'r Ardaloedd Chwilio Strategol sy'n weddill. Dylai sicrhau yr ymgynghorir yn briodol â'r holl gymunedau hynny sy'n debygol o gael eu heffeithio gan y cynlluniau hyn.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Y datblygwyr sy'n gyfrifol am ddatblygu Cynlluniau Rheoli Traffig. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i weithio'n agos â'r datblygwyr i ddatrys y materion sy'n gysylltiedig â'r cynlluniau hynny.

Argymhelliad 46. Dylai Llywodraeth Cymru gomisiynu astudiaeth asesiad cyflym o effaith economaidd symudiadau trafndiaeth sy'n gysylltiedig â datblygiadau ffermydd gwynt yng nghanolbarth Cymru, fel yr argymhellwyd yn wreiddiol gan Capita Symonds. Dylid cwblhau'r astudiaeth hon erbyn mis Ebrill 2013 fan bellaf.

Ymateb: Gwrthod

Mae'r argymhelliad yn ymwneud ag astudiaeth gan gontractwr allanol i Lywodraeth Cymru a gwblhawyd yn 2008. Ers i'r adroddiad hwnnw gael ei gyhoeddi, mae Llywodraeth Cymru wedi gwneud llawer iawn o waith, yn enwedig yn rhinwedd ei rôl ymgynghorol ar Gynlluniau Rheoli Trafndiaeth Strategol, i leihau effeithiau posibl symudiadau trafndiaeth sy'n gysylltiedig â datblygiadau ffermydd gwynt. Ar hyn o bryd, mae Adran Drafndiaeth Llywodraeth Cymru yn brysur yn gweithio gyda'r diwydiant ffermydd gwynt a'r holl gyrff priodol sy'n gysylltiedig â hwyluso a rheoleiddio'r defnydd a wneir o briffyrdd (yr Heddlu a Chynghorau Sir yng Nghymru a Lloegr, yr Asiantaeth Priffyrdd, yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, a Llywodraeth Cymru ei hun fel yr Awdurdod Priffyrdd ar gyfer Cefnffyrdd yng Nghymru) er mwyn gallu dod â chydannau tyrbinau gwynt yn ddiogel i safleoedd o fewn yr amserlenni priodol ar gyfer datblygiadau ffermydd gwynt, a hynny gan leihau'r effaith ar gymunedau, busnesau, defnyddwyr eraill y ffordd a'r amgylchedd. Yn benodol, mae Llywodraeth Cymru wedi rhoi'r cyfrifoldeb ar y diwydiant ffermydd gwynt am weithio ar y cyd gyda'r holl bartïon i ddatblygu cynlluniau sy'n tarfu cyn lleied â phosibl ar economïau a chymunedau lleol, ac mae wedi pwysleisio pwysigrwydd cael cynllun trafndiaeth cadarn fel rhan allweddol o unrhyw gais cynllunio.

Mae treialon wedi cael eu cynnal ar nifer o lwybrau, ac mae swyddogion o Lywodraeth Cymru a'r awdurdodau priffyrdd lleol wedi bod yn eu harsylwi. Bach iawn oedd yr effeithiau ar symudiadau trafndiaeth yn ehangach, ac mae'r diwydiant ffermydd gwynt yn ceisio lleihau hyn.

Byddwn hefyd yn gweithio'n agos â'r Grid Cenedlaethol ac Ymgymrwyr Statudol eraill i hwyluso'r gwaith o ddarparu'r grid pŵer cysylltiedig.

Yn wyneb y gwaith sylweddol sy'n cael ei wneud ar y pwnc hwn a'r dull gweithredu y mae Llywodraeth Cymru wedi ei fabwysiadu, nid ydym yn credu bod angen rhoi'r argymhelliad hwn ar waith.

Argymhelliad 47. *Yn dilyn yr astudiaeth gan Capita Symonds a awgrymodd y gallai'r rheilffordd gyfrannu at y gwaith o symud rhai o'r cydrannau tyrbîn, yn enwedig i ganolbarth Cymru, dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Network Rail a rhanddeiliaid eraill i sicrhau bod y defnydd o'r rhwydwaith rheilffyrdd i gludo cydrannau ffermydd gwynt yn cael ei integreiddio i gynlluniau trafndiaeth datblygwyr lle bo hynny'n briodol.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi cynnal trafodaethau gyda'r diwydiant rheilffyrdd. Y cyngor a gafwyd ganddo yw y gall y cyfyngiadau ar y rhwydwaith rheilffyrdd atal cludo llawer o'r cydrannau mwy gan ddefnyddio'r dull hwn, oni bai fod gwelliannau mawr yn cael eu gwneud. Gallai hyn gynnwys codi uchder nifer o'r pontydd ac adleoli ategweithiau'r pontydd a chyfarpar rheilffordd i ddarparu digon o le. Byddai trafndiaeth rheilffordd angen stoc parhaus pwrpasol, ac efallai nad yw rhai o'r rhain ar gael yn y DU ar hyn o bryd. Mae'r seilwaith rheilffordd presennol yn anghysbell yn gyffredinol oddi wrth yr Ardaloedd Chwilio Strategol, ac felly byddai angen trafndiaeth ffordd rhwng pen y rheilffordd a'r Ardaloedd Chwilio Strategol, a gallai hynny brofi'n aneconomaidd. Hefyd byddai angen darparu seilwaith rheilffordd newydd ar ffurf cyfleusterau seidin/trin. Yn y cyswllt hwn, efallai na fydd trafndiaeth rheilffordd yn ymarferol mewn sawl achos.

Byddwn yn parhau i dynnu sylw at opsiynau cludo nwyddau ar y rheilffyrdd lle bo hynny'n briodol, wrth drafod Cynlluniau Rheoli Traffig â datblygwyr.

Argymhelliad 48. *Fel rhan o'r adolygiad cyfredol o'r broses gynllunio a chydysnio ar gyfer datblygu ffermydd gwynt, dylai Llywodraeth Cymru rannu arferion da o ran ymdrin â materion trafndiaeth ar ôl cydysnio drwy ddefnyddio amodau cynllunio priodol lle nad oes unrhyw faterion cronol.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym wedi rhannu arferion da gydag awdurdodau lleol ynghylch y gofynion ar gyfer cynlluniau rheoli traffig. Rydym wedi cynghori bod awdurdodau lleol a hefyd yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd yn cynnwys amodau ar unrhyw ganiatâd maent yn ei roi, sy'n cynnwys rheoli traffig.

Argymhelliad 49. Dylai Llywodraeth Cymru ofyn am sicrwydd ar unwaith gan OFGEM bod y Grid Cenedlaethol yn cynnwys lefelau digonol o ddiogelu at y dyfodol yn ei gynlluniau ar gyfer atgyfnerthu'r grid ym mhob rhan o Gymru, er mwyn i'r grid allu ymdopi â natur cynyddol amrywiol a gwasgaredig cynhyrchu ynni.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r trafodaethau gyda'r Grid Cenedlaethol, yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd ac Ofgem yn parhau ynghylch profi atgyfnerthu'r grid yn y dyfodol ac mae'r cylch gorchwyl yn esblygu.

Argymhelliad 50. Dylai Llywodraeth Cymru egluro ei safbwynt ar yr angen am atgyfnerthu'r grid yn sylweddol yng nghanolbarth a gogledd Cymru, o ystyried y gwahaniaethau amlwg rhwng datganiadau'r llynedd ar lefelau capasiti'r Ardaloedd Chwilio Strategol a datganiadau mwy diweddar yn Ynni Cymru: Newid Carbon Isel a'r Cynllun Buddsoddi yn Seilwaith Cymru.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru yn credu bod seilwaith ynni modern, effeithlon a dibynadwy yn bwysig i'n busnesau a'n cymunedau, ac rydym wedi ymrwymo i gefnogi'r gwaith o ddatblygu ynni adnewyddadwy newydd, gan gynnwys ynni gwynt. Yn hollbwysig, fel Llywodraeth, rydym hefyd yn cefnogi rhoi terfynau ar lefel y datblygiadau ffermydd gwynt mewn ardaloedd penodol, yn ôl diffiniad Ardaloedd Chwilio Strategol Cymru a amlinellir yn Nodyn Cyngor Technegol 8 ar Ynni Adnewyddadwy. Mae hyn yn wahanol i Loegr, lle **nad oes unrhyw** derfynau ar lefel datblygiadau ynni adnewyddadwy.

Yn anffodus, nid yw'r broses gydsynio ar gyfer seilwaith ynni mawr wedi'i datganoli i Lywodraeth Cymru, er gwaethaf sylwadau cyson i Lywodraeth y DU mai ni ddylai fod yn gyfrifol am benderfyniadau sy'n effeithio ar gymunedau Cymru. Mae'n dilyn y bydd 'dim terfynau' yn cael eu gorfodi ar Gymru, fel sydd yn Lloegr.

Gweinidogion Llywodraeth y DU sy'n gyfrifol am benderfyniadau ar gynlluniau ffermydd gwynt mawr, yn ogystal â'r seilwaith grid cysylltiedig, ac yn anffodus nid ydynt wedi datgan y byddant yn parchu'r terfynau ar ddatblygiadau

ffermydd gwynt fel y'u hamlinellir ym mholisi Nodyn Cyngor Technegol 8 Llywodraeth Cymru.

O ran seilwaith grid newydd, byddai'n well gan Lywodraeth Cymru ei weld yn cael ei osod o dan ddaear. Heb ragfarn yn erbyn hyn, rydym wedi bod yn trafod gyda'r Grid Cenedlaethol, ac yn parhau i drafod, er mwyn lleddfu effaith weledol unrhyw wifrau cludo newydd posibl. Rydym yn credu y byddai effaith y seilwaith newydd arfaethedig yn llawer mwy pe na byddem wedi cynnal y trafodaethau hyn.

Os bydd Llywodraeth y DU yn caniatáu datblygiadau mawr sydd y tu hwnt i'n pŵer ni, byddem yn disgwyl gweld buddiannau sylweddol i'r cymunedau dan sylw.

Argymhelliad 51. *Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod y Grid Cenedlaethol a'r Gweithredwyr Rhwydwaith Ardal yn cael eu cynnwys yn y protocol ar gyfer buddion cymunedol (gweler argymhelliad 53), er mwyn sicrhau bod y cymunedau sy'n cael eu heffeithio gan seilwaith grid newydd hefyd yn elwa o'r seilwaith cysylltiedig.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Ofgem wedi cadarnhau'r risg o fynd ar ôl cronfa les gymunedol ar gyfer y rhai a effeithir gan y seilwaith grid newydd. Pe bai'r dull hwn o weithredu'n cael ei fabwysiadu ledled y DU, mae'n hynod debygol y byddai defnyddwyr Cymru'n ysgwyddo baich anghyfartal. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i bwysu ar y Grid Cenedlaethol a'r Gweithredwyr Rhwydwaith Ardal i ddefnyddio cadwyni cyflenwi a gwasanaethau lleol os yn bosibl. Mae'r trafodaethau gyda datblygwyr ynni gwynt yn parhau ac yn cynnwys edrych ar sut mae datblygwyr yn ystyried cymunedau lleol i ddatblygiadau a hefyd y rhai a effeithir gan yr effeithiau rhanbarthol ehangach.

Argymhelliad 52. *Dylai Llywodraeth Cymru annog OFGEM i sicrhau bod dull cyson a symlach o sicrhau a chodi tâl am gysylltiadau â'r grid yn achos prosiectau ynni adnewyddadwy ar raddfa fechan.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd Ofgem yn cyflwyno dull newydd o weithio gyda rheoleiddio'r rhwydwaith yn 2015, gan anelu at hybu rhwydweithiau mwy effeithiol ar gyfer dyfodol carbon isel. Mae Llywodraeth Cymru yn gefnogol i ddull newydd Ofgem i weithio. Cyflwynwyd canlyniadau Cronfa Rhwydweithiau Carbon Isel gwerth £500m Ofgem yng Nghynhadledd Rhwydweithiau Carbon Isel y Gymdeithas Rhwydweithiau Ynni, a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ym mis Hydref.

Byddwn yn parhau i ddatgan ein disgwyliadau yn glir ac yn gyson, sy'n cynnwys rhwydwaith grid a dosbarthu sy'n galluogi i ni wneud y defnydd gorau posibl o'n hadnoddau naturiol ar y tir ac ar y môr, a grid cynyddol effeithlon sy'n integreiddio ffynonellau ynni gwasgaredig ac ysbeidiol gyda thechnolegau storio newydd.

Argymhelliad 53. Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda datblygwyr a Renewable UK Cymru i gwblhau gwaith ar brotocol ar gyfer buddion cymunedol erbyn canol 2012.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo ar y cyd â datblygwyr a Renewables UK Cymru a chyhoeddir y casgliad yn fuan.

Argymhelliad 54. Yn ogystal â chymunedau y mae datblygiadau ynni adnewyddadwy'n effeithio'n uniongyrchol arnynt, dylai'r protocol ei gwneud yn ofynnol i ddatblygwyr gyfrannu at gymunedau sy'n cael eu heffeithio'n anuniongyrchol gan eu cynigion datblygu yn sgil y seilwaith cysylltiedig (ffyrdd a'r grid).

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r trafodaethau gyda datblygwyr ynni gwynt yn parhau ac yn cynnwys edrych ar sut mae datblygwyr yn ystyried cymunedau lleol i ddatblygiadau a hefyd y rhai a effeithir gan yr effeithiau rhanbarthol ehangach.

Argymhelliad 55. Dylai Llywodraeth Cymru gefnogi a hyrwyddo gwaith Ynni Cymunedol Cymru fel ffynhonnell wybodaeth a chynghor i gymunedau lleol. Dylai ddarparu peth cyllid i Ynni Cymunedol Cymru fel y gall weithredu fel eiriolwr medrus i gynghori cymunedau lleol ar reoli a defnyddio cyfraniadau buddion cymunedol ar gyfer prosiectau ynni mawr a'r seilwaith cysylltiedig.

Ymateb: Derbyn yn Rhannol

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Ynni Cymunedol Cymru (YCC) wedi cael ei greu i efelychu'r gwaith sydd wedi cael ei wneud yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf gan Community Energy Scotland. Lansiwyd YCC yng Ngŵyl y Gelli 2012 ac mae'n gorff sy'n cynrychioli sefydliadau sydd â diddordeb yn y sector ynni adnewyddadwy ar raddfa gymunedol. Mae disgwyl i YCC fabwysiadu rôl weithredol mewn cyfrannu at ddatblygu polisi ynni cymunedol Llywodraeth Cymru, gan ymateb

ar ran y sector i ymgynghoriadau Llywodraeth y DU a Chymru, a sicrhau bod y sector ar y blaen o ran datblygiadau, cyhoeddiadau a chyfleoedd cyllido.

Mae gan YCC ddiddordeb mewn edrych, gyda Llywodraeth Cymru, ar ffyrdd o fuddsoddi buddion cymunedol mewn prosiectau ynni i gefnogi gwelliannau pellach i seilwaith, i sicrhau'r budd economaidd a chymunedol gorau posibl, ac i ddatblygu technoleg arloesol gyda masnacheiddio yng Nghymru. Nid yw'r mecanweithiau ar gyfer cefnogi'r nod hwn wedi'u datblygu eto, gyda Llywodraeth Cymru yn gweithio ar hyn o bryd, yn y lle cyntaf, gyda'r diwydiant ynni gwynt ar y tir a Renewables UK Cymru i gytuno sut gellir sicrhau'r buddion economaidd a chymunedol gorau posibl.

Argymhelliad 56. *Dylai Llywodraeth Cymru gomisiynu astudiaeth i ymchwilio i ddichonoldeb diwygio polisiau cenedlaethol a chanllawiau cynllunio lleol cyfredol i ymgorffori ystyriaeth fwy cadarn a systematig i becynnau buddion cymunedol a lefelau tâl gorfodol gan ddatblygwyr ynni adnewyddadwy sydd wedi eu cysylltu'n ffurfiol â'r broses gynllunio/cydsynio.*

Ymateb: Gwrthod

Mae penderfyniadau ynghylch ceisiadau'n seiliedig ar rinweddau cynllunio, ac mae hynny'n egwyddor sydd wedi'i hen sefydlu yn y system gynllunio. Mae'n ofyniad cyfreithiol bod yn rhaid gwneud pob penderfyniad cynllunio yn unol â'r cynllun datblygu oni bai fod amgylchiadau perthnasol yn nodi'n wahanol. Gellir herio'r system gynllunio drwy gydol y broses o benderfynu ar geisiadau, a gallai ystyried budd cymunedol posibl yn y broses gwneud penderfyniadau ddwyn anfri ar y system.

Rydym yn cefnogi'r egwyddor o fuddion cymunedol fel ymrwymadau ddwy ffordd rhwng datblygwyr a'r gymuned. Fel rheol, trafodir y telerau y tu allan i'r caniatâd cynllunio. Os nad oes ffin amlwg rhwng y system gynllunio ac unrhyw fuddion perthnasol a allai ddeillio, gellid dehongli bod penderfyniadau cydsynio wedi cael eu prynu.

Argymhelliad 57. *Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu mecanwaith ffurfiol er mwyn i wybodaeth fod ar gael i'r cyhoedd am lefel a natur y buddion sy'n gysylltiedig â datblygu ynni sydd ar gael i gymunedau.*

Ymateb: Derbynn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Ceir cytundeb cyffredinol rhwng Llywodraeth Cymru, Renewables UK a datblygwyr ynni gwynt ar y tir y dylai'r swyddogaeth hon fodoli. Mae creu a gweithredu'r mecanwaith adrodd yn ôl yn cael ei ystyried ochr yn ochr â darparu cefnogaeth i gymunedau.

Argymhelliad 58. *Dylai Llywodraeth Cymru gyflwyno cyfnod ymgynghori cyn-ymgeisio ffurfiol ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy rhwng 5 a 50 megawat, wedi'i fodelu ar weithdrefn Deddf Cynllunio 2008 ar gyfer Prosiectau Seilwaith Strategol Cenedlaethol.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Ym mis Gorffennaf 2012 fe wnaethom gyhoeddi canllawiau newydd ar wireddu potensial trafodaethau cyn-ymgeisio. Mae'r canllawiau'n berthnasol i bob math o ddatblygiadau a'u bwriad yw cefnogi ymgeiswyr ac Awdurdodau Cynllunio Lleol i leihau'r amser a gymerir wrth ymdrin â cheisiadau a gwella ansawdd y ceisiadau cynllunio. Byddwn yn ystyried ffurfioli'r camau cyn-ymgeisio yn y Papur Gwyn ar Gynllunio.

Argymhelliad 59. *Dylai Llywodraeth Cymru gyflwyno newidiadau i ymestyn hawliau datblygu a ganiateir i eiddo annomestig erbyn diwedd 2012 fan bellaf.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae hawliau datblygu a ganiateir domestig ac annomestig wedi cael eu cyflwyno.

Argymhelliad 60. *Wrth gefnogi/hyrwyddo Ynni Cymunedol Cymru (gweler argymhelliad 55), dylai Llywodraeth Cymru annog datblygiad pecyn cymorth a hyfforddiant penodol ar gyfer cymunedau sydd am ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy ar raddfa fechan.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae amrywiaeth o becynnau cymorth i helpu cymunedau ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy ar raddfa fechan wedi cael eu datblygu ledled y DU. Fel rhan o'i hymrwymiad i gefnogi prosiectau ynni cymunedol, mae Llywodraeth Cymru wedi cydgyllido'r gwaith o ddatblygu pecyn cymorth a elwir yn Llwybrau Cymunedol, sydd wedi cael ei ddylunio gan Fforwm Ymarferwyr Ynni Cymunedol.

Mae'r pecyn cymorth hwn yn darparu gwybodaeth ac arweiniad annibynnol a rhyngweithiol ar bron i 40 o wahanol ddulliau gweithredu cymunedol ar gyfer gweithredu ar newid hinsawdd, gan gynnwys cyngor ar ddatblygu prosiectau ynni adnewyddadwy cymunedol. Mae'n bosibl cael mynediad at y pecyn cymorth hwn drwy wefan, sydd hefyd yn darparu dolenni at amrywiaeth eang o enghreifftiau o brosiectau cymunedol sydd ar waith. Mae rhagor o

adnoddau a gwybodaeth a allai fod yn berthnasol i bob math o brosiectau ar gael yn y wefan hon hefyd.

Mae ein prosiect Cronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop, Ynni'r Fro, yn darparu cymorth penodol i gymunedau sy'n dymuno rhoi prosiectau ynni adnewyddadwy bach ar waith. Un elfen bwysig o'r gefnogaeth a ddarperir drwy Ynni'r Fro yw'r rhwydwaith o Swyddogion Datblygu Technegol ledled Cymru sy'n gweithio'n agos â chymunedau sy'n dymuno datblygu prosiectau ynni adnewyddadwy ac yn rhoi cymorth a chynngor technegol iddynt.

Bellach ceir nifer o adnoddau a phecynnau cymorth ar-lein ar arferion da mewn perthynas ag ynni adnewyddadwy cymunedol, fel cyfleuster Ynni Cymunedol ar-lein yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd, pecynnau cymorth lleol i helpu gyda materion cynllunio, ac adnoddau Community Energy Scotland, yn ychwanegol at waith y Llwybrau Cymunedol. Hybir y rhain ymhlith cymunedau drwy Ynni'r Fro ac mae gwaith y Swyddogion Datblygu Technegol gyda grwpiau cymunedol yn cynnwys defnyddio'r adnoddau hyn. Bydd yr arfer hwn yn parhau o dan unrhyw raglenni yn y dyfodol a fydd yn olynu rhaglen Ynni'r Fro.

Argymhelliad 61. *Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi targedau diwygiedig ar gyfer Microgynhyrchu, o ystyried bod y targedau yng Nghynllun Gweithredu Microgynhyrchu 2007 wedi'u disodli.*

Ymateb: Gwrthod

Pennwyd y targedau gwreiddiol cyn i Lywodraeth y DU sefydlu'r Cynllun Tariff Cyflenwi Trydan. Y cynllun hwn fu'r prif ysgogiad a chymhelliant i'r nifer sydd wedi manteisio ar dechnolegau microgynhyrchu ers iddo ddod yn weithredol ym mis Ebrill 2010.

Mewn ymateb i'r galw a fu a'r angen am sicrhau y cedwir o fewn y gyllideb, yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae Adran Ynni a Newid Hinsawdd Llywodraeth y DU wedi gostwng y tariffau sydd ar gael yn sylweddol, a hynny ar fyr rybudd. Yn benodol, mae'r newidiadau hyn wedi cael effaith ar fesurau solar ffotofoltäig ar raddfa fechan ac wedi arwain at ostyngiad sylweddol yn y niferoedd sy'n manteisio ar y dechnoleg hon.

Y Tariff Cyflenwi Trydan yw'r prif ffactor ar gyfer hyrwyddo'r defnydd o dechnolegau microgynhyrchu. Yn dilyn y newidiadau diweddar mewn polisi, gostwng y tariffau yn y dyfodol yn seiliedig ar gyfraddau defnyddio yn y farchnad fydd y brif ffordd o reoli costau i sicrhau bod y cynllun yn cadw o fewn y gyllideb a nodwyd. Oherwydd y bydd gostyngiadau yn y tariffau sy'n seiliedig ar y defnydd a wneir yn cael eu defnyddio i reoli'r niferoedd sy'n manteisio ar y farchnad, nid yw bellach yn briodol gosod targedau ar gyfer microgynhyrchu.

Argymhelliad 62. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU ac OFGEM i ddatrys problemau o ran dehongli rheolau Cymorth Gwladwriaethol Ewropeaidd lle mae prosiectau cymunedol yn gwneud cais am Dariffau Cyflenwi Trydan a hefyd yn derbyn cyllid o'r cronfeydd strwythurol.*

Ymateb: Derbyn yn Rhannol

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio'n agos ag Ofgem a'r Adran Ynni a Newid Hinsawdd i egluro effaith bosibl rheolau Cymorth Gwladwriaethol Ewropeaidd ar y gefnogaeth sydd ar gael drwy'r rhaglen Ynni'r Fro a chymhwysedd grwpiau cymunedol i dderbyn Tariffau Cyflenwad Trydan. O ganlyniad, yn y dyfodol agos bydd rhaglen Ynni'r Fro yn ehangu i gynnwys y cynnig o fenthyciad masnachol tuag at gost cyfalaf cynllun ynni adnewyddadwy, ac felly bydd hyn yn galluogi i gymunedau hawlio Tariffau Cyflenwi Trydan os ydynt yn dewis gwneud hynny. Mae'r argymhelliad hwn wedi cael ei roi ar waith yn awr.

Argymhelliad 63. *Dylai Llywodraeth Cymru sefydlu is-grŵp o'r Bwrdd Cyflawni Ynni Adnewyddadwy arfaethedig (gweler Argymhelliad 1) gyda chyfrifoldeb am ddatblygiadau ynni Morol a Llanwol ledled Cymru a dylid modelu hyn ar Ynni Morol Sir Benfro.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru yn ffurfioli ei chynlluniau mewn perthynas ag ynni morol a bydd yn gwneud hynny gan ymgynghori â rhanddeiliaid yn y sector morol. Rydym yn bwriadu creu grŵp cyfeirio rhanddeiliaid morol a fydd yn sail i'n cynlluniau, gan gynorthwyo gyda chael gwared ar rwystrau a chyflawni ein huchelgais. Mae disgwyl i'r grŵp hwn gael ei ffurfioli cyn yr haf.

Argymhelliad 64. *Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau bod gwybodaeth gadarn am lanwau, tonnau a cherhyntau o amgylch arfordir Cymru yn cael ei chasglu a'i rhannu â'r cyhoedd i leihau ansicrwydd ymysg darpar ddatblygwyr.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r gwaith o adnewyddu ei mapiau cyfyngiadau System Gwybodaeth Ddaearyddol a grëwyd o dan brosiect y Fframwaith Strategol ar gyfer Ynni Morol Adnewyddadwy. Bydd mynediad i'r adnodd mapio cyfyngiadau ar y we ar gael i ddatblygwyr erbyn diwedd 31 Mawrth. Bydd y cyfleuster newydd yn cyflenwi gwybodaeth i ddatblygwyr ar

gyfyngiadau datblygu allweddol ar lefel prosiect a hefyd yn galluogi i ddatblygwyr lwytho eu data System Gwybodaeth Ddaeryddol eu hunain.

Argymhelliad 65. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio'n agos â rhanddeiliaid sector preifat a chyhoeddus i archwilio potensial Aber Afon Hafren fel ffynhonnell o ynni llanwol adnewyddadwy.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Ymatebodd Llywodraeth Cymru i ymchwiliad Pwyllgor Dethol Ynni a Newid Hinsawdd Ynni Llanwol Hafren a oedd yn edrych ar botensial Morglawdd Gorllewinol Caerdydd i gyflenwi trydan carbon isel yn y DU a'r gost debygol i ddefnyddwyr yn ogystal â'r effeithiau posibl ar fywyd gwyllt a chyflogaeth yn lleol. Rydym yn disgwyl Adroddiad y Pwyllgor. Rydym yn cynnal trafodaethau gyda Hafren Power i drafod eu cynigion yn fanylach.

Argymhelliad 66. *Dylai Llywodraeth Cymru baratoi a chytuno ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth ffurfiol gyda'r Sefydliad Rheoli Morol ar ymdrin â phrosiectau ynni adnewyddadwy, erbyn diwedd 2012 fan bellaf.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru, a fydd yn gyfrifol am swyddogaethau trwyddedu morol datganoledig o fis Ebrill 2013 ymlaen, yn gweithio gyda'r Sefydliad Rheoli Morol i gytuno ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth ffurfiol cyn gynted â phosibl yn 2013-14.

Argymhelliad 67. *Dylai Llywodraeth Cymru fonitro'n llym gapasiti cyfan a lefelau'r tunelledd gwastraff sy'n gysylltiedig â safleoedd troi gwastraff yn ynni a gomisiynir gan awdurdodau lleol a dylai adolygu ei pholisïau ar drin gwastraff gweddilliol pan fo'r sefyllfa'n gliriach.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae'r gwaith monitro parhaus yr y capasiti gofynnol yn erbyn y tunelledd a gynhyrchir yn cael ei wneud gan gonsortia o awdurdodau lleol, sy'n adrodd yn ôl yn rheolaidd i Swyddfa Caffael y Rhaglen Wastraff.

Argymhelliad 68. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio gydag awdurdodau cynllunio i annog datblygiad cyfleusterau sy'n cynnig yr opsiynau gorau ar*

gyfer adfer gwres o wastraff, drwy'r diwygiadau i Nodyn Cyngor Technegol 21 (Cynllunio a Gwastraff) a chanllawiau atodol awdurdodau cynllunio lleol.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae drafft ymgynghorol ffurf ddiwygiedig Nodyn Cyngor Technegol 21 yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd a bydd yn cael ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus am dri mis ym mis Ebrill 2013.

Argymhelliad 69. *Dylai Llywodraeth Cymru ystyried ffyrdd o gyflwyno gofyniad i Awdurdodau Cynllunio Lleol roi mwy o bwyslais ar aildefnyddio gwres ar gyfer cynlluniau gwresogi ardaloedd fel ystyriaeth sylfaenol wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio am safleoedd troi gwastraff yn ynni.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym yn credu bod y canllawiau presennol a'r cymorth ym Mhennod 12 Polisi Cynllunio Cymru a'r Pecyn Cymorth ar gyfer Ynni Adnewyddadwy eisoes yn darparu'r cyd-destun er mwyn cyflawni hyn.

Argymhelliad 70. *Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi cynllun drafft ar reoli gwastraff drafft ar gyfer y Sector Diwydiannol a Masnachol erbyn diwedd 2012 fan bellaf. Dylai hyn gynnwys cynlluniau gweithredu manwl yn y sector hwn ar gyfer gwahanu gwastraff bwyd yn y tarddle ac arallgyfeirio gwastraff bwyd o safleoedd tirlenwi i safleoedd treulio anaerobig ynghyd â ffyrdd o sicrhau gostyngiad cyffredinol a threfniadau gwaredu amgen ar gyfer pob math o wastraff o'r sector hwn.*

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd ymgynghoriad cyhoeddus Cynllun y Sector Masnachol a Diwydiannol yn cael ei lansio yng Ngwanwyn 2013. Mae Rhaglen Atal Gwastraff Cymru yn cael ei datblygu ar hyn o bryd fel rhan o'r gofyniad cyfreithiol ar gyfer Cyfarwyddyd Fframwaith Gwastraff adolygedig Ewrop. Bu ymdrech ar y cyd i sicrhau bod y ddwy ddogfen yma'n cyd-fynd â'i gilydd. Bydd y ddwy'n cynnwys yr un ymyriadau arfaethedig a'r camau gweithredu ar gyfer atal gwastraff. Yn arbennig, y nod yw sicrhau bod modd unioni'r trafod a'r rhyngweithio gyda rhanddeiliaid (yn fewnol ac yn allanol).

Mewn perthynas â rheoli gwastraff bwyd, mae'r argymhelliad uchod yn parhau i gael ei ddatblygu yng nghynlluniau'r sector.

Argymhelliad 71. Cyhoeddwyd drafft ymgynghorol o Gynllun y Sector Gweithgynhyrchu, Gweini a Manwerthu Bwyd ar gyfer rheoli gwastraff ym mis Mawrth 2011. Dylai Llywodraeth Cymru gyhoeddi fersiwn terfynol o'r cynllun hwn cyn gynted â phosibl, a bwrw ymlaen â'r camau gweithredu sydd ynddo i annog defnydd pellach o dreulio anaerobig ar gyfer trin gwastraff pydradwy a gynhyrchir gan y sector.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Bydd y cynllun terfynol ar gyfer y Sector Gweithgynhyrchu, Gweini a Manwerthu Bwyd yn cael ei lansio ar ôl cyhoeddi Rhaglen Atal Gwastraff ddrafft i sicrhau bod y ddau gynllun yn cyd-fynd â'i gilydd. Bydd cynllun terfynol y Sector Gweithgynhyrchu, Gweini a Manwerthu Bwyd yn cynnwys camau gweithredu i annog defnydd pellach o dreulio'r gwastraff pydradwy a gynhyrchir gan y sector yn anaerobig.

Argymhelliad 72. Dylai Llywodraeth Cymru ddarparu cymorth ychwanegol i gynorthwyo datblygiad safleoedd treulio anaerobig bach ar ffermydd.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod gan dreulio anaerobig ar ffermydd ran i'w chwarae mewn cyrraedd targedau lleihau allyriadau newid hinsawdd a gall hefyd gynhyrchu ynni ar raddfa leol a gwella effeithlonrwydd y defnydd o faethynnau mewn cnydau. Mae'r Tariffau Cyflenwi Trydan ledled y DU a'r Cymhellion Gwres Adnewyddadwy yn darparu'r ffynonellau cyfredol o gymhellion ariannol i ffermydd sy'n ystyried opsiynau adnewyddadwy ar ffermydd, fel treulio anaerobig. Hefyd, mae rhaglen trosglwyddo gwybodaeth Cyswllt Ffermio (cyllid llawn) yn darparu cefnogaeth ar gyfer treulio anaerobig ar ffermydd, ac mae cyllid o 80% ar gael i ffermwyr cymwys ar gyfer cefnogaeth a hyfforddiant busnes un-i-un.

Ar 6 Rhagfyr 2012, cynhaliwyd gweithdy gan Lywodraeth Cymru gyda chefnogaeth Is-grŵp Defnydd Tir Comisiwn Newid Hinsawdd Cymru. Y bwriad oedd 'nodi'r rhwystrau sy'n atal manteisio ar gyfleoedd treulio anaerobig ar ffermydd'. Roedd nifer dda o swyddogion a rhanddeiliaid yn y digwyddiad, yn cynrychioli'r byd academaidd, y diwydiant amaethyddol, ymgynghorwyr a chyflenwyr annibynnol, a chyrrff trwyddedu a rheoleiddio. Gwelodd y gweithdy bod posibl i ystod a graddfa'r her fod yn sylweddol, ond eu bod yn amrywio yn ôl maint y fferm, ac roedd y themâu cyffredin yn cynnwys y canlynol: materion cynllunio a chyfathrebu lleol, cyd-dreulio slyri/tail gyda gwastraff neu ddeunydd wedi'i docio, cyllid, cysylltu â'r grid, a datblygu sgiliau ac arbenigedd gweithredwyr. Mae adroddiad wedi'i baratoi ar y gweithdy, ac mae wedi'i ddsbarthu i Gomisiwn Newid Hinsawdd Cymru, cyfranogwyr y

gweithdy a swyddogion polisi perthnasol Llywodraeth Cymru ar gyfer ei ystyried mewn penderfyniadau polisi yn y dyfodol.

Argymhelliad 73. *Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau nad oes unrhyw awdurdod cynllunio lleol yn mynnu bod cydsyniad wedi'i dderbyn gan Asiantaeth yr Amgylchedd ar gyfer cynllun ynni dŵr cyn y bydd yn ystyried cais cynllunio. Dylid cynnwys y gofyniad hwn yn ei adolygiad o'r broses gynllunio/caniatáu ar gyfer prosiectau ynni adnewyddadwy (gweler argymhelliad 23).*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym yn derbyn y dylai'r system gynllunio fod mor effeithiol a chymesur â phosibl. Byddwn yn ystyried sut y gellir hwyluso mesurau effeithlonrwydd trwy'r Papur Gwyn ar Gynllunio ac mae sefydlu Un Corff yn cynnig cyfle i resymoli'r drefn gydsynio a chaniatáu.

Argymhelliad 74. *Dylai Llywodraeth Cymru annog Asiantaeth yr Amgylchedd i fynd ati ar fyrder i lunio fersiwn diwygiedig o'i Chanllawiau Arfer Da ar gyfer cynlluniau ynni dŵr "Pen Uchel" i gynnwys dull cyson o 'wahanu llif' ledled Cymru a Lloegr, a gwneud hynny erbyn diwedd 2012 fan bellaf.*

Ymateb: Derbyn yn Rhannol

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Hyd yma, mae'r Asiantaeth wedi gwneud cynnydd sylweddol ac wedi cwblhau rhan helaeth o'r adolygiad. Cyhoeddwyd crynodeb o'r sylwadau a dderbyniwyd a'r ymatebion i'r prif faterion yn yr ymgynghoriad ym mis Hydref 2012. Ym mis Rhagfyr 2012, cyhoeddodd yr Asiantaeth nodiadau cyngor atodol hefyd, yn rhoi sylw i ystod gyfyngedig o bynciau:

1. LIT 7511 Gofynion sgrinio
2. LIT 7513 Symudiad pysgod
3. LIT 7515 Coredau
4. LIT 7517 Cynlluniau cystadleuol

Hefyd golygodd yr Asiantaeth yr argraffiad cyfredol o'r Canllawiau Arfer Da i gynnwys cyfeiriadau at y nodiadau cyngor hyn lle bo hynny'n briodol ac i ddileu adrannau sydd wedi'u holynu yn awr, i atal dryswch. Mae'r cyngor, sy'n adlewyrchu'r arferion presennol i raddau helaeth, yn dod i rym ar unwaith a dylid ei gynnwys mewn ceisiadau ar gyfer cynlluniau newydd, wrth iddynt gael eu cyflwyno.

Ar ôl ystyried canlyniad yr ymgynghoriad yn fanwl, a'r trafodaethau cysylltiedig, mae Asiantaeth yr Amgylchedd wedi penderfynu lansio Ymgynghoriad Atodol ar yr opsiynau ar gyfer safonau llif a thynnu ar gyfer

ygni dŵr yng Nghymru a Lloegr yn y dyfodol. Pwrpas yr ymgynghoriad atodol hwn yw casglu safbwyntiau pellach ar safonau llif afon a thynnu dŵr.

Cyhoeddwyd yr ymgynghoriad atodol ar Safonau Llif a Thynnu ar gyfer ygni dŵr ar 21 Ionawr 2013 ac mae'n agored ar gyfer ymgynghori yn ei gylich am 10 wythnos tan 2 Ebrill.

Ar ôl cau'r ymgynghoriad bydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn llunio canllawiau ar gyfer cynlluniau ygni dŵr llif-afon. Bydd y cyfrifoldeb am drwyddedu yng Nghymru'n trosglwyddo i Cyfoeth Naturiol Cymru o 1 Ebrill 2013 ymlaen. Bydd y gwaith sydd wedi cael ei wneud hyd yma ar adolygu a diwygio'r Canllawiau Arfer Da ar gyfer Ygni Dŵr, yn ogystal â'r ymatebion i'r ymgynghoriad atodol, ar gael ar gyfer eu defnyddio gan Cyfoeth Naturiol Cymru.

Y Canllaw Arfer Da yw'r ddogfen gyfeirio allweddol a ddefnyddir gan staff Asiantaeth yr Amgylchedd wrth brosesu ceisiadau ar gyfer datblygiadau ygni dŵr. Mae disgwyl i'r ddogfen ddiwygiedig adlewyrchu'r gwahanol ddulliau a fabwysiedir yng Nghymru ac yn Lloegr mewn perthynas â'r gyfundrefn gydsynio. Yng Nghymru, mae Asiantaeth yr Amgylchedd yn defnyddio dull 'gwahanu llif' o weithredu wrth benderfynu ar ei chynlluniau, sy'n amhoblogaidd gyda chwmnïau datblygu ygni dŵr oherwydd mae'r dull hwn o weithredu'n golygu bod mwy o ddŵr yn cael ei golli i'r llwybr pysgod ac felly mae llai o ddŵr ar gael ar gyfer cynhyrchu ygni, o gymharu â'r dull o weithredu yn yr Alban a Lloegr, ble mae'r datblygwyr yn teimlo bod y systemau'n fwy hyblyg i ddatblygiadau ygni dŵr.

Mae gan Gymru amgylchedd dyfrol arbennig iawn sy'n cyfrannu at les cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd y genedl. I adlewyrchu'r gwerth hwn, mae llawer o'n hafonydd o dan warchodaeth ddwys cyfraith y DU ac Ewrop. Mae'n rhaid penderfynu'n unigol ar bob cais ygni dŵr a bydd pawb sydd â diddordeb yn craffu ar y penderfyniadau ac yn eu herio. Gall gwneud y penderfyniad iawn gynnwys asesiad technegol manwl iawn a barn arbenigol.

Mae Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru yn dadlau bod nifer uwch yn gyfrannol o safleoedd sensitif a phen uchel yng Nghymru o gymharu â gweddill y DU ac felly bod angen dull o weithredu cadarnach wrth roi caniatâd i brosiectau ygni dŵr yma. Adlewyrchir hyn yn y defnydd o'r dull gwahanu llif o weithredu. Hefyd, er bod y broses yng Nghymru'n ymddangos yn llymach nag yn unman arall, mae'r Asiantaeth yn dadlau bod y broses o sicrhau caniatâd ar gyfer datblygiadau ygni dŵr yn gyflymach yma nag yn unrhyw le arall yn y DU.

Mae disgwyl mai un o fanteision sefydlu Cyfoeth Naturiol Cymru fydd lleihau'r dyblygu mewn meysydd fel cydsynio a rhoi caniatâd i ddatblygiadau ygni.

Argymhelliad 75. *Dylai Llywodraeth Cymru barhau i gefnogi Ymchwil a Datblygu yng Nghymru er mwyn archwilio dichonoldeb technegol ac*

economaidd prosesau dal a storio carbon ar gyfer gorsafoedd pŵer tân nwy sy'n bodoli eisoes a rhai'r dyfodol.

Ymateb: Derbyn

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Er bod cynnydd mewn nwy yn hanfodol mewn newid carbon isel, ni all fod yn ateb tymor hir i economi ynni Cymru heb ddulliau o ddal a storio carbon. Felly bydd dal a storio carbon, os bydd yn cael ei fasnacheiddio a'i gefnogi'n llwyddiannus gan y fframwaith rheoleiddiol priodol, yn rhan hanfodol o'n dyfodol o safbwynt ynni yn y tymor canolig i'r tymor hir.

Rydym yn falch bod Cymru yn arwain y DU drwy'r prosiect peilot dal carbon yng Ngorsaf Bŵer Aberddawan, prosiect y mae Llywodraeth Cymru wedi ei gefnogi o'r dechrau.

Argymhelliad 76. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod cwmnïau preifat yn deall o'r cychwyn cyntaf fod gwerth hawliau eiddo deallusol sy'n gysylltiedig â buddsoddiad, lle mae arian cyhoeddus yn cael ei ddarparu i helpu i gyllido gwaith Ymchwil a Datblygu ym maes ynni, yn mynd i gael ei rannu gyda'r corff cyllido o'r sector cyhoeddus.*

Ymateb: Gwrthod

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan Swyddfa Eiddo Deallusol y DU, "Eiddo Deallusol yng Nghontractau Ymchwil y Llywodraeth", polisi Llywodraeth Cymru yw y dylai Eiddo Deallusol sy'n deillio o waith ymchwil a ariennir gan gyllid cyhoeddus fod yn perthyn i'r sefydliadau sy'n cynnal yr ymchwil hwnnw (y darparwyr ymchwil), yn hytrach na phrynwyr yn y sector cyhoeddus. Fodd bynnag, diogelir buddiannau Llywodraeth Cymru (gan gynnwys hawliau i ddefnyddio Eiddo Deallusol yn llawn ar gyfer anghenion polisi a busnes y Llywodraeth, ac i ganiatáu cyhoeddi gwybodaeth fel sy'n briodol yn unol â pholisi'r Llywodraeth) drwy ddarpariaethau addas dan gontract.

Argymhelliad 77. *Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig eraill i lunio canllawiau technegol ar ffurf Nodyn Cyngor Technegol newydd i helpu awdurdodau cynllunio lleol yng Nghymru i ymdrin â cheisiadau cynllunio ar gyfer chwilio am nwy anghonfensiynol a'i echdynnu, gan gynnwys ceisiadau lle cynigir defnyddio ffracio hydrolog.*

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Y Sefyllfa Ddiweddaraf:

Rydym yn parhau i weithio gyda Llywodraeth y DU a'r asiantaethau perthnasol i ystyried y wyddoniaeth newydd ar nwy anghonfensiynol, ac i sicrhau bod y polisi'n cael ei ddiweddarau. Nid ydym yn argyhoeddedig bod y materion yn ddigon gwahanol i gyfiawnhau Nodyn Cyngor Technegol newydd.

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 4

Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd

Dyddiad: Dydd Iau, 25 Ebrill 2013

Amser: 09:30 – 13:55

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar Senedd TV yn:

http://www.senedd.tv/archiveplayer.jsf?v=cy_400000_25_04_2013&t=0&l=cy

Cofnodion Cryno:

Aelodau'r Cynulliad:

Dafydd Elis-Thomas (Cadeirydd)

Mick Antoniw

Russell George

Vaughan Gething

Llyr Huws Gruffydd

Julie Morgan

William Powell

Antoinette Sandbach

Joyce Watson

Tystion:

Chris Blake, Y Cymoedd Gwyrdd

Eifion Bowen, Cyngor Sir Gaerfyrddin

Michael Butterfield, Cymoedd Gwyrdd Llangatwg

David Jones, Hyder Consulting

Jane Lee, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Richard Rees, North Wales Hydro Power

Llewelyn Rhys, Pennaeth, RenewableUK Cymru

Steve Salt, West Coast Energy

Michael Schuetz, Cyfarwyddiaeth Gyffredinol dros Ynni, y

Comisiwn Ewropeaidd

Alan Southerby, Cyngor Sir Powys

Carina Vopel, Cyfarwyddiaeth Gyffredinol dros yr
Amgylchedd, y Comisiwn Ewropeaidd

Staff y Pwyllgor:

Alun Davidson (Clerc)
Catherine Hunt (Dirprwy Glerc)
Graham Winter (Ymchwilydd)
Chloe Chadderton (Ymchwilydd)

TRAWSGRIFIAD

[Trawsgrifiad o'r cyfarfod.](#)

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau a dirprwyon

1.1 Cafwyd ymddiheuriadau gan Julie James. Nid oedd neb yn dirprwyo.

2. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – tystiolaeth gan gwmnïau ynni

2.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

2.2 Byddai Steve Salt yn darparu ymateb ysgrifenedig i'r Pwyllgor ar faterion nad oedd yn bosibl eu trafod oherwydd cyfyngiadau amser.

3. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – cynnydd o ran materion cynllunio a chaniatáu – tystiolaeth gan awdurdodau lleol

3.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

4.1 Cytunodd Jane Lee i ddarparu gwybodaeth mewn cysylltiad â pharatoadau awdurdodau lleol ar gyfer cyflwyno menter y Fargen Werdd.

4. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – cynnydd o ran materion cynllunio a chaniatáu – tystiolaeth gan Hyder Consulting

4.1 Bu David Jones yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

5. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – cynnydd o ran ynni cymunedol a manteision cymunedol

5.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

6. Ymchwiliad i bolisi ynni a chynllunio yng Nghymru: Ymchwiliad ar ôl adroddiad – nwy anghonfensiynol – tystiolaeth gan y Comisiwn Ewropeaidd

6.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd

Dyddiad: Dydd Mercher, 1 Mai 2013

Amser: 09:30 – 11:30

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar Senedd TV yn:

http://www.senedd.tv/archiveplayer.jsf?v=cy_400000_01_05_2013&t=0&l=cy

Cofnodion Cryno:

Aelodau'r Cynulliad:

Dafydd Elis-Thomas (Cadeirydd)
Mick Antoniw
Russell George
Vaughan Gething
Llyr Huws Gruffydd
Julie James
Julie Morgan
William Powell
Antoinette Sandbach
Joyce Watson

Tystion:

Alun Davies AC, Y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd
Prys Davies, Llywodraeth Cymru
Christianne Glossop, Y Prif Swyddog Milfeddygol
Gareth Jones, Llywodraeth Cymru
Olwen Minney, Llywodraeth Cymru
Andrew Slade, Llywodraeth Cymru

Staff y Pwyllgor:

Alun Davidson (Clerc)
Catherine Hunt (Dirprwy Clerc)
Elfyn Henderson (Ymchwilydd)
Chloe Chadderton (Ymchwilydd)

TRAWSGRIFIAD

Gweld [trawsgriadiad o'r cyfarfod](#).

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau a dirprwyon

1.1 Ni chafwyd unrhyw ymddiheuriadau na dirprwyon.

2. Polisi Dŵr yng Nghymru – Tystiolaeth gan y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd

2.1 Bu'r Gweinidog a'i swyddogion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

3. Craffu ar waith y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd – Effaith yr eira ddiweddar ar amaethyddiaeth

3.1 Bu'r Gweinidog a'i swyddogion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

3.2 Cytunodd y Gweinidog i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am yr adolygiad a oedd yn cael ei gynnal gan Kevin Roberts i wydnwch y diwydiant amaeth ac am adolygiad Llywodraeth Cymru o'r ymateb i'r tywydd garw.

4. Craffu ar waith y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd – Sesiwn graffu gyffredinol

4.1 Cytunodd y Gweinidog i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am safbwynt Llywodraeth Cymru ynghylch cyflwyno deddfwriaeth am gŵn peryglus.

5. Papurau i'w nodi

5.1 Nododd y Pwyllgor gofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Ebrill.

5a. Llythyr gan y Gweinidog Cyfoeth Naturiol a Bwyd – Camau sy'n codi o'r cyfarfod ar 21 Chwefror

5.2 Nododd y Pwyllgor y llythyr.

Y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd

Lleoliad: Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru

Dyddiad: Dydd Iau, 9 Mai 2013

Amser: 10:00 – 12:50

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar Senedd TV yn:

http://www.senedd.tv/archiveplayer.jsf?v=cy_500000_10_05_2013&t=0&l=cy

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

Cofnodion Cryno:

Aelodau'r Cynulliad:

Dafydd Elis-Thomas (Cadeirydd)
Mick Antoniw
Russell George
Vaughan Gething
Llyr Huws Gruffydd
Julie James
Julie Morgan
William Powell
Antoinette Sandbach

Tystion:

Nigel Ajax-Lewis, Ymddiriedolaethau Natur Cymru
Gethin Bowes, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Phil Griffiths, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili
Andrew Gurney, Undeb Amaethwyr Cymru
Sean Hathaway, Swansea City Council
Dafydd Jarrett, Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr Cymru
Niall Moore, Ysgrifenyddiaeth y Rhywogaethau Estron
Neville Rookes, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
Joanne Sherwood, Cyfoeth Naturiol Cymru
Nick Thomas, Cyfoeth Naturiol Cymru

TRAWSGRIFIAD

[Trawsgrifiad o'r cyfarfod.](#)

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau a dirprwyon

1.1 Cafwyd ymddiheuriadau gan Joyce Watson. Nid oedd neb yn dirprwyo.

2. Ymchwiliad i rywogaethau goresgynnol estron – Tystiolaeth gan awdurdodau lleol a pharciau cenedlaethol

2.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

2.2 Cytunodd Sean Hathaway i ddarparu rhagor o wybodaeth am brosiect llyslau, Cyngor Aberatwe.

3. Ymchwiliad i rywogaethau goresgynnol estron – Tystiolaeth gan Cyswllt Amgylchedd Cymru

3.1 Bu Nigel Ajax-Lewis yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

4. Ymchwiliad i rywogaethau goresgynnol estron – Tystiolaeth gan Undeb Amaethwyr Cymru ac NFU Cymru

4.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

5. Ymchwiliad i rywogaethau goresgynnol estron – Tystiolaeth gan Cyfoeth Naturiol Cymru ac Ysgrifenyddiaeth y Rhywogaethau Estron

5.1 Bu'r tystion yn ateb cwestiynau gan aelodau'r Pwyllgor.

5.2 Cytunodd Niall Moore i rannu'r hyn a gyflwynodd i Gomisiwn y Gyfraith â'r Pwyllgor.

Cyswilt Amgylchedd Cymru

Wales Environment Link

27 Heol y Wig / 27 Pier Street, Aberystwyth, SY23 2LN ☎ : 01970 611621 enquiry@waleslink.org
Cadeirydd / Chair: Bill Upham Cyfarwyddwraig / Director: Susan Evans www.waleslink.org

**Wales Environment LINK evidence to the Environment & Sustainability Committee of
the
National Assembly for Wales**

Inquiry into the Impact of Invasive Alien Species in Wales

Wales Environment Link (WEL) is a network of environmental and countryside Non-Governmental Organisations in Wales, most of whom have an all-Wales remit. WEL is officially designated the intermediary body between the government and the environmental NGO sector in Wales. Its vision is to increase the effectiveness of the environmental sector in its ability to protect and improve the environment through facilitating and articulating the voice of the sector.

Wales Environment Link values the opportunity to take part in this evidence session.

The Invasive Alien Species Problem in Wales

A National Assembly for Wales research note entitled Invasive Alien Species¹ published April 2013 provides a summary of the position in Wales and gives an estimated direct cost to the Welsh economy across sectors of £125.12 million per annum.

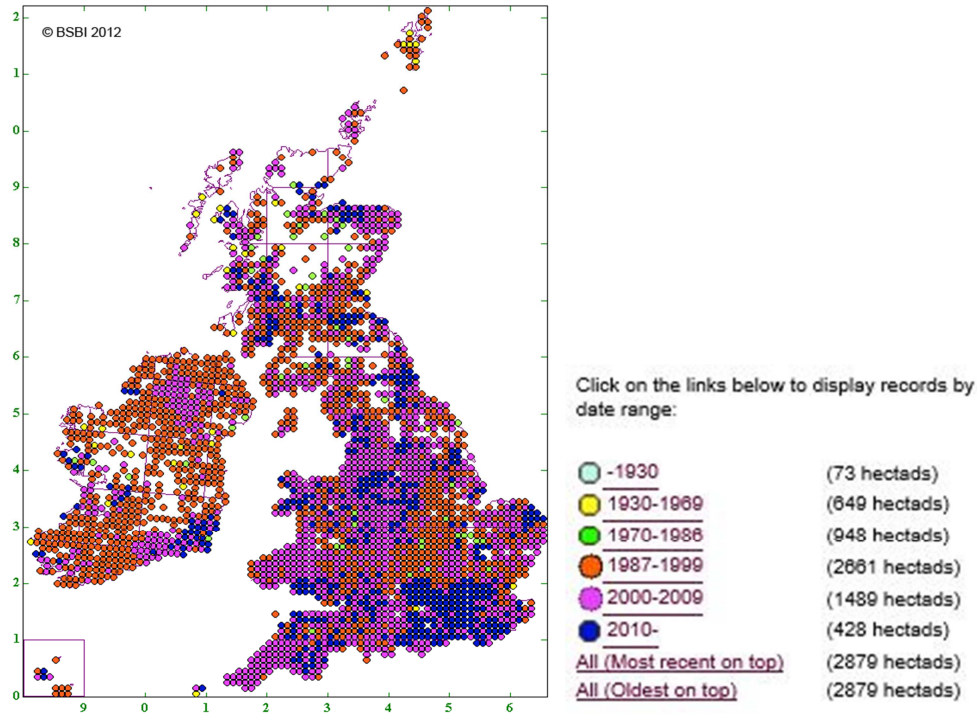
It also itemised the effects of Invasive Alien Species on Welsh biodiversity:

- Competition
- Predation
- Hybridisation
- Transfer of pathogens and parasites

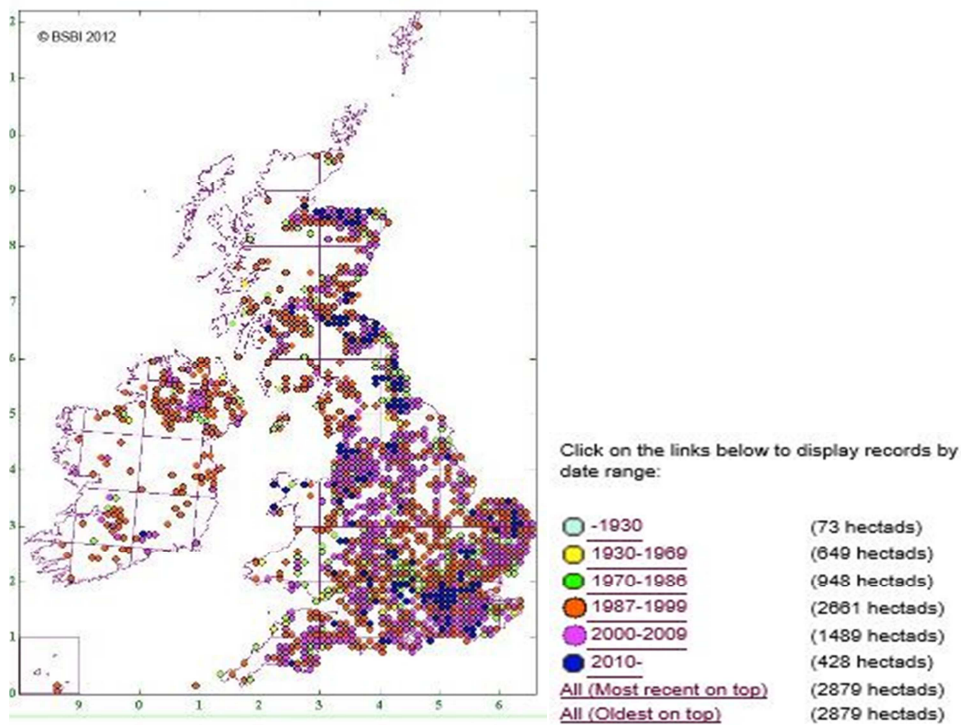
The adequacy of the data and information currently available on the extent of invasive alien species in Wales.

Data on the extent of invasive alien species in Wales is mixed dependent upon which type of species, the level of identification competence required, and the popularity of that species group for people to record it. Recording species is primarily a voluntary occupation with an estimated 75% of all species records being provided voluntarily within UK. Some datasets and recording schemes have been operating for more than a century such as the Botanical Society for the British Isles (BSBI) founded in 1836 who provide distribution mapping online

for vascular plants recorded in Britain (<http://www.bsbimaps.org.uk/atlas/main.php>). Each of these maps at 10 kilometre square (hectad) resolution are backed up by a multitude of individual records of the species concerned, two examples are given below.

Distribution of Japanese Knotweed in Great Britain & Ireland at 10 km sq resolution.

Distribution of Giant Hogweed in Great Britain & Ireland at 10 km sq resolution.

Also species records for UK are gathered into a central national database through the National Biodiversity Network (NBN) and its gateway <http://data.nbn.org.uk/> which contains more than 80 million records and information on marine species and their distribution is also available through the Marine Life Information Network (MarLIN) <http://www.marlin.ac.uk/index.php>.

Wales has the benefit of four Local Record Centres <http://www.lrcwales.org.uk/> which cover the whole of Wales which are repositories for species records for their areas and provide centres for promoting biological recording, and gaining identification skills, and they feed their records into the NBN gateway. Between them their databases contain around 5 million records, but with the majority of recording being a voluntary activity their databases are entirely reliant upon the relationship between the individual recorder and the LRC.

Taxonomic expertise, the ability to identify species accurately, is at a premium in a small country like Wales, reliant upon experienced individuals, the universities, the NGOs, Natural Resources Wales, and the National Museum of Wales. It is unfortunate if it is being reported accurately that future financial plans for the National Museum of Wales will involve a major reduction in its taxonomic capacity.

Natural Resources Wales has an Outcome 21 database which identifies actions that require to be undertaken by the relevant authorities to bring designated sites into favourable conservation condition which include invasive alien species management.

In conclusion regarding the adequacy of the data and information currently available for invasive alien species, there is a great deal of data available and most of it is available if one knows where to look, but occasionally it is not necessarily easily obtainable if it remains in an individual recorder's notebook. By their very nature, invasive alien species are constantly on the move and attempting to establish themselves in new areas, so constant and repeated survey effort is required to identify new arrivals.

Action taken to date by the Welsh Government and relevant authorities to tackle this issue

Through the Wales Biodiversity Partnership's Invasive Non-Native Species (INNS) Group, the Welsh Government leads on Invasive Alien Species (IAS) management in Wales in partnership with other key stakeholders. A number of actions have been undertaken by relevant authorities over the years to eradicate non-native alien species in Wales, many of which are illustrated in evidence given by others today.

Success is most easily obtained in eradicating invasive alien species with limited distributions as can be illustrated by the BSBI giant hogweed map and the work being undertaken in the Usk catchment. Work to eradicate widespread species such as Japanese knotweed requires a different approach identifying populations in a defined area, such as a river catchment, and working to eradicate it from the top down in a systematic way. In the case of the river Taff catchment this would reduce and ultimately eliminate the necessity for Cardiff City Council to remove and dispose of huge amounts of Japanese knotweed rhizome and plant material from Cardiff Bay after the river has been in flood.

The recent Wales Government Ecosystem Resilience and Diversity Funding has allowed a number of projects to control invasive alien species in Wales to be progressed including the removal of grey squirrels from a genetically distinct native red squirrel population by the Mid Wales Red Squirrel Project.

There is a clear need for reporting who is undertaking what invasive alien actions where to inform everybody. A mechanism, the Biodiversity Action Reporting System [BARS] is available but at present underused, <http://ukbars.defra.gov.uk/>.

How action to tackle invasive alien species in Wales could be improved

Our England based sister network Wildlife and Countryside LINK have published an analysis of the Invasive Non-native Species (INNS aka Invasive Alien Species IAS) Framework Strategy for Great Britain² whose relevant recommendations we endorse:

- Existing powers to control INNS need to be used more effectively (for example, greater enforcement against those who deliberately release INNS into the wild). This would be facilitated and complemented by greater communication between the various relevant bodies, and an additional provision right across the UK for species control orders and emergency listing.
- There should be greater alignment between INNS regulations across the different devolved countries, following the Scottish regulatory model.
- An appropriate balance must be struck between the use of voluntary action (e.g. codes of practice) vs. regulatory action (e.g. ban on sale), which is guided by clear evidence and feedback, and identifies a proportionate response which is fit for purpose.
- The new EU Invasive Alien Species Directive should be transposed as soon as technically feasible. The NGO community is deeply supportive of the need for EU legislation and is prepared to help create a supportive and enabling framework.
- Effective and continuous horizon scanning is key to developing, guiding and deploying a more preventative approach. It should be an on-going process that is resourced accordingly.
- The current programme of ‘plan development’ should be simplified and harmonised as far as possible to reduce bureaucracy, thereby providing a one-stop guide to evidence for the necessary action. This should be outcome-focused, with clear lines of responsibility outlined.
- Consideration should be given to the scope for the establishment of Local Action Groups (LAGs), and indeed the NGO community, to explore innovative solutions to INNS and to undertake field trials to test the efficacy of new solutions.
- Increasing public involvement in the monitoring of established and potential INNS is key to future success. Local Action Groups could play a vital role, and should receive committed long-term funding. We also welcome the increased role that technological advances can play – such as Apps for Smart phones that allow the public to report INNS – providing these are not regarded as a substitute for other key preventative measures, and that data captured in this way are harmonised.

- There should be an increased focus on research to support preventative measures, in line with the GB Strategy. A strategic approach to research will mean greater effectiveness and value for money. There also need to be stronger links with the academic community, to ensure that their research agendas align with the GB Strategy as far as possible. Liaison with INNS researchers overseas will also prevent duplication and maximise the value of research undertaken in Great Britain.
- There is substantial scope to exploit the public concern around Ash Dieback disease (*Chalara fraxinea*), which can provide a platform to increase awareness of risks from INNS to our natural and cultural heritage. Awareness could be developed through both media coverage and more structured approaches, such as the national curriculum. Simple resources could be developed which would support schools to promote understanding of INNS impacts, and create a route to link reported local observations of INNS to a national ‘alien species’ database.
- The work of the LAGs should be highlighted within and complemented by action through, for example, Local Biodiversity Action Plans and Partnerships.

The key to effective action against invasive alien species on the ground is authorised access to the site concerned. With land tenure information not easily available in many cases, a right of access to manage invasive alien species by a relevant authority would be a useful addition to forthcoming legislation in line with the Law Commission recommendations.

The European Commission’s proposals to bring forward a Directive that would require Member States to take coordinated action to address this issue.

The driver behind this proposal is the identical target in the Convention on Biological Diversity Strategic Plan 2011-2020³ and Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020[†]:

"By 2020, invasive alien species and pathways are identified and prioritized, priority species are controlled or eradicated, and measures are in place to manage pathways to prevent their introduction and establishment".

With only seven years left, there is much for Wales to do contribute to this target.

References

¹ <http://www.assemblywales.org/bus-home/research/bus-assembly-research-publications/enviro-sustainability/rn13-006.pdf?langoption=3&ttl= Invasive%20alien%20species%20-%20Research%20note>

² http://www.wcl.org.uk/docs/link_analysis_on_inns_24jan13.pdf

³ <http://www.cbd.int/sp/targets>

[†]http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/1_EN_ACT_part1_v7%5b1%5d.pdf